

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka

**Pohádky Oscara Wilda v projektovém vyučování pro druhý
stupeň základní školy v hodinách českého jazyka**

Diplomová práce

Olomouc 2019

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Daniel Jakubíček, Ph.D.

Vypracovala:

Bc. et Bc. Hana Knopfová

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci dne 15. 3. 2019

.....

Podpis

Poděkování

Srdečně děkuji panu Mgr. Danielovi Jakubíčkoví, Ph.D. za odborné vedení, cenné připomínky, trpělivost a pomoc při zpracování diplomové práce.

Děkuji také paní učitelce Mgr. Erice Konvalinkové a paní učitelce Mgr. Jitce Bajaja Elisové za rady a za spolupráci při realizaci projektu ve školách, v nichž vyučují.

Obsah

OBSAH	4
ÚVOD	6
TEORETICKÁ ČÁST	8
1.1 PROJEKTOVÁ VÝUKA	8
1.1.1 <i>Projekt, projektová metoda, projektová výuka</i>	8
1.1.1.1 Projekt	8
1.1.1.2 Projektová metoda	9
1.1.2 <i>Historie vývoje projektové výuky</i>	10
1.1.3 <i>Přínosy využití projektové výuky</i>	11
1.1.4 <i>Úskali projektového vyučování</i>	12
1.1.5 <i>Fáze projektové výuky</i>	13
1.1.6 <i>Typy projektů</i>	13
1.1.7 <i>Role učitele</i>	14
1.1.8 <i>Role žáka</i>	15
1.2 CÍLE VÝUKY ČESKÉHO JAZYKA	16
1.2.1 <i>Obecné cíle výuky českého jazyka</i>	16
1.2.2 <i>Literární výchova a její cíle</i>	17
1.2.3 <i>Začlenění průřezových témat do hodin českého jazyka</i>	18
1.3 OSCAR WILDE A JEHO POHÁDKY	19
1.3.1 <i>Oscar Wilde</i>	19
1.3.2 <i>Morální, společenské a literární aspekty pohádek Oscara Wilda</i>	20
1.3.3 <i>Jazyk a styl Wildových pohádek</i>	21
1.3.4 <i>Motivy v pohádkách Oscara Wilda</i>	22
1.3.5 <i>Pohádka Slavík a růže</i>	22
1.3.5.1 Motivy v pohádce Slavík a růže	23
1.3.6 <i>Pohádka Sobecký obr</i>	24
1.3.6.1 Motivy v pohádce Sobecký obr	25
PRAKTICKÁ ČÁST	27
1.4 REALIZACE PROJEKTU: <i>OSCAR WILDE A JEHO POHÁDKY</i>	27

1.4.1 Úvodní charakteristika projektu Oscar Wilde a jeho pohádky.....	27
1.4.2 Plán jednotlivých částí projektu, jejich průběh a reflexe	30
1.4.2.1 1. hodina: Představení projektu, práce s pracovním listem, poslech pohádky, brainstorming	30
1.4.2.2 2. hodiny: Opakování učiva, tvorba myšlenkové mapy, diskuze o pohádce Slavík a růže	34
1.4.2.3 3. hodina: Psaní a hodnocení recenzí	38
1.4.2.4 4. hodina: Ilustrace k pohádce Slavík a růže, výběr ilustrace na titulní stranu	43
1.4.2.5 5. hodina: Seznámení s pohádkou Sobecký obr, reprodukce pohádky ..	45
1.4.2.6 6. hodina: Seznámení s pohádkou Sobecký obr, reprodukce pohádky ..	50
1.4.2.7 7. hodina: Diskuze a hledání souvislostí v pohádkách, představení produktu, závěrečné hodnocení projektu	53
ZÁVĚR.....	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
SEZNAM PRACOVNÍCH LISTŮ	67
SEZNAM PŘÍLOH	68
ANOTACE	114

ÚVOD

Cílem mé diplomové práce je poukázat na to, jaké přínosy může mít začlenění projektové výuky do hodin českého jazyka prostřednictvím pohádek Oscara Wilda, konkrétně pohádky Slavík a růže a Sobecký obr. Toto téma jsem si vybrala především proto, že skrze něj mohou učitelé propojit výuku českého jazyka s průřezovými tématy ukotvenými v RVP ZV a mohou také jejím prostřednictvím naplnit klíčové kompetence. Projektová výuka je považována za velmi efektivní ve spojitosti s naplňováním klíčových kompetencí vymezených v RVP, jelikož při výuce pomocí této metody dochází k osvojení a upevnění nových vědomostí i dovedností a také k rozvoji formativních stránek osobnosti. Projektová výuka také napomáhá k začleňování mezipředmětových vazeb a průřezových témat do výuky. (Zormanová, 2012)

Za tímto účelem se v teoretické části zaměřím na vymezení pojmů projekt, projektová metoda a projektová výuka, nastíním historii vývoje projektové výuky, dotknu se přínosů a úskalí využití projektové výuky, fází a typů projektu a zaměřím se také na roli učitele a žáka v projektové výuce. V další části teoretické práce se budu zabývat cíli výuky českého jazyka se zaměřením na cíle literární výuky a také začleněním průřezových témat do hodin českého jazyka. Poslední část teoretické práce bude tvořit kapitola o spisovateli Oscaru Wildovi, přiblížení jazyka a stylu pohádek tohoto irského spisovatele a v neposlední řadě rozbor pohádek Slavík a růže a Sobecký obr a hledání klíčových motivů.

Praktická část diplomové práce se zabývá projektem nazvaným *Oscar Wilde a jeho pohádky*. Nedílnou součástí této části je nejen návrh projektové výuky, ale také její samotná realizace v 7. a 9. třídě na Základní škole Pražské ve Znojmě. Návrh projektové výuky vychází jednak z Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a jednak ze školního vzdělávacího programu školy. Součástí projektové výuky bude vyhledávání informací o spisovateli Oscaru Wildovi a práce s pohádkami Slavík a růže a Sobecký obr. Tyto pohádky jsem vybrala především z toho důvodu, že první z uvedených se úzce dotýká otázky morálky a druhá je spjata s otázkou náboženství. Jedná se o témata, která je nutná do výuky zařadit. Aktivity spojené s pohádkou Slavík a růže se budou týkat schopnosti argumentace a spolupráce s žáky jiné věkové kategorie. V rámci práce s touto pohádkou budou žáci psát recenze, vyzkouší si nové metody výuky v podobě brainstormingu a myšlenkové mapy a budou dělat ilustrace k pohádce.

Co se týče pohádky Sobecký obr, opět si žáci vyzkouší nové metody výuky, budou diskutovat nad podobnostmi obou pohádek a budou pracovat s otázkou náboženství.

Výstupem tohoto projektu bude pohádková kniha, jejíž součástí budou ilustrace k pohádce Slavík a růže, recenze sepsané ve spolupráci 7. a 9. třídy na tuto pohádku a také reprodukováná pohádka Sobecký obr.

Součástí diplomové práce bude i několik pracovních listů s možným řešením, které mohou učitelé začlenit do hodin českého jazyka i mimo projektovou výuku.

Tématem projektová výuka se v diplomové práci zabývám především s ohledem na aktuální situaci v českém školství. Současné komunikační pojetí výuky českého jazyka je orientované na všestranný rozvoj komunikačních kompetencí žáků a RVP ZV vyžaduje rozvíjení klíčových kompetencí ve všech předmětech i zařazování průřezových témat do výuky. Tradiční frontální výuka však nedokáže mnohé z těchto uvedených dovedností plně rozvíjet a projektová výuka je jednou z cest, jak nedostatky frontální výuky kompenzovat.

I přesto, že se odborníci shodují na tom, že u projektové výuky přednosti převažují nad jejími nedostatky a úskalím, někteří učitelé se začlenění této metody do výuky vyhýbají. Důvod spatřuji především ve skutečnosti, že projektová výuka vyžaduje vysoké nároky na přípravu, organizaci i materiální zabezpečení. Byla bych ráda, kdyby má diplomová práce posloužila jako podklad pro učitele, kteří chtějí projektovou výuku zařadit do hodin českého jazyka.

Teoretická část

1.1 Projektová výuka

Vzdělávání na českých školách v posledních letech prochází celou řadou změn. Oblast základního vzdělávání se významně mění díky novému modelu kurikulárního dokumentu Rámcově vzdělávacího programu základního vzdělávání, který formuje cíle vzdělávání i klíčové kompetence žáka. Organizace výuky tak směřuje k variabilitě, diferenciaci, větší volnosti a aktivizujícím metodám práce, ke kterým patří také projekt.

Teoretická část je rozdělená do tří základních oblastí. První část se zaměřuje na projektovou výuku, a to především na vysvětlení základních pojmů a význam projektové výuky na základních školách. Druhá část definuje cíle výuky českého jazyka a třetí část se dotýká morálních, společenských a literárních aspektů pohádek Oscara Wilda.

1.1.1 Projekt, projektová metoda, projektová výuka

V pedagogické praxi i teorii se v souvislosti s projektovou výukou setkáme hned s několika pojmy, ke kterým patří například projekt, projektová metoda, projektová výuka, projektové vyučování a výchovně-vzdělávací projekt.

Autoři jsou v odborné terminologii spojené s projekty nejednotní. Příkladem je Skalková, která píše o „projektovém vyučování“ (Skalková, 1995), Kantorková hovořící o „pedagogických projektech“ (Kantorková, 2000) nebo Kasíková, která mluví o „učebních projektech“. (Valenta, 1993)

Ráda bych, vzhledem k rozkolísanosti pedagogické terminologie, v této části vymezila pojmy projekt, projektová metoda a projektová výuka a poukázala na jejich charakteristické znaky.

1.1.1.1 Projekt

V pedagogické literatuře nenajdeme jednoznačnou definici pojmu projekt. Například S. Velínský definuje projekt jako „*určitě a jasně navržený úkol, který můžeme žákovi předložit tak, aby se mu zdál životně důležitý tím, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě*“. (Kratochvílová, 2016, s. 34)

Dle slov Maňáka je projekt „*komplexní úloha spojená se životní realitou, kterou je nutno řešit teoretickou i praktickou činností, která vede k vytvoření adekvátního produktu*“.
(Maňák, 2003, s. 168) Kratochvílová, která se opírá o pojetí J. Maňáka a V. Švece, definuje projekt následovně: „*Problém je komplexní úkol, spjatý s životní realitou, s níž se žák identifikuje a přebírá za odpovědnost, aby svou teoretickou i praktickou činností dosáhl výsledného žádoucího produktu projektu, pro jehož obhajobu a hodnocení má argumenty, které vycházejí z nově získané zkušenosti.*“ (Kratochvílová, 2016, s. 36)
Valenta uvádí, že někteří autoři používají pojmy projekt a projektová metoda jako synonyma. (Valenta 1993)

Podle definic tedy projekt zahrnuje všechny činnosti od stanovení problému, přes definici problémové situace a stanovení cílů až po vyhodnocení splnění cíle projektu. Výukový projekt je pak chápán jako analogický souhrn všech úkolů od formulace záměru, stanovení cíle projektu až po vyhodnocení úspěšnosti projektu. Žáci jsou za výukový projekt plně zodpovědní a podílí se na vytváření projektového prostředí. Žádný výukový projekt se neobejde bez jasně definovaného cíle, začátku a konce. (Svobodová, Lacko, Cingl, 2010)

1.1.1.2 Projektová metoda

S pojmem projekt také nedílně souvisí projektová metoda, ta bývá zpravidla v odborné literatuře definovaná pomocí projektu, jehož řešením se žáci zabývají a dospívají k závěrečnému produktu projektu prostřednictvím vlastní zkušenosti. (Kratochvílová, 2016)

Pedagogický slovník definuje projektovou metodu jako vyučovací metodu, při které jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování projektů, díky kterým získávají zkušenosti praktickou činností a experimentováním. Projekty mohou mít podobu integrovaných témat, praktických problémů z reálného života nebo praktické činnosti, která vede k vytvoření nějakého nového výrobku, výtvarného či slovesného produktu. (Průcha, Walterová, Mareš, 2003)

Kratochvílová na projektovou metodu nahlíží následovně: „*...,vzhledem k tomu, že projekt vnímáme jako podnik žáka, pak na projektovou metodu nahlížíme jako na uspořádaný systém činností učitele a žáků, v němž dominantní roli mají učební aktivity žáků a podporující roli poradenské činnosti učitele, kterými směřují společně k dosažení cílů a smyslu projektu. Komplexní činnost vyžaduje využití různých dílčích metod výuky a různých forem práce.*“ (Kratochvílová, 2016, s. 37)

Projektová metoda je metodou komplexní, neznamená to však, že je metodou univerzální nebo že je možné metody jednoduššího charakteru zcela vypustit. Právě naopak, tyto metody jsou základními kameny, na kterých se následně budují složitější útvary, a stávají se tak východiskem pro jejich zvládnutí. (Maňák, 2003)

1.1.2 Historie vývoje projektové výuky

První společné znaky s projektovou výukou můžeme najít již ve Škole hrou Jana Amose Komenského. Tento pedagog, filosof a spisovatel ve svých hodinách uplatňoval princip poznávání od nejbližšího ke vzdálenému a také docházelo k seskupení učiva do větších celků. Jan Amos Komenský hlásal, že je dítě osobnost a že je třeba vyzdvihovat jeho jedinečnost a potřeby ve výuce. (Svobodová, Lacko, Cingl, 2010)

Pokud se vydáme po stopách původu projektového vyučování, navrátíme se do Itálie a Francie v 17. a 18. století, kdy byly takzvané „progetti“ nebo „projets“ součástí závěrečné zkoušky. Vzhledem k tomu, že se tato metoda osvědčila, projekty se začaly postupně šířit na všechny typy vysokých škol v Evropě. Zhruba v polovině 19. století se staly projekty součástí výuky také v Americe a postupně došlo k jejich rozšíření do nižších stupňů škol, kde došlo k jejich rozvoji. (Kratochvílová, 2006)

Za zakladatele projektové výuky, která se v posledních dnech dostává do popředí zájmu, jsou považováni představitelé americké pragmatické pedagogiky – J. Dewey a W. H. Kilpatrick, kteří na počátku 20. století prostřednictvím projektové výuky usilovali především o demokratizaci a humanizaci školství. (Tomková, 2009)

Jádrem J. Deweyho učení je pedocentrický přístup, základ výchovy spatřuje Dewey v individuální zkušenosti žáka získanou praxí. Žáci se učí prostřednictvím úloh a problémových situací, které jsou spojeny s prací a jejich budoucí kvalifikací. W. H. Kilpatrick sám koncepci projektového vyučování nevymyslel, ale stal se jejím prvním teoretikem. V roce 1918 napsal knihu *The Project Method*, ve které představil pojetí projektové metody zakládající se na myšlence o rozvoji dispozic, postojů a dovedností žáka. (Cipro, 2002)

V českém školství byla projektové metodě věnovaná pozornost opět v 90. letech 20. století. Nyní má projektová výuka své pevné místo v západním školství a v českých alternativních a inovativních školách. V ostatních školách však širší uplatnění doposud nenašla. (Kalhous, 2002)

1.1.3 Přínosy využití projektové výuky

Projektová výuka reaguje na požadavky moderní společnosti a vychází z nového pojetí dítěte, na které je nahlíženo jako na osobnost, jejíž potřeby a zájmy je nutné respektovat a rozvíjet je ve všech směrech. (Kratochvílová, 2016)

Projektové vyučování si klade za cíl překonat nedostatky běžného vyučování, jeho izolovanost, roztržitost, odtržení od životní praxe i jednostranné a kognitivní učení a nízkou motivaci. Nesnaží se však nahradit běžné vyučování, ale nabídnout korektiv k jeho mezerám. Projektová výuka je chápána jako komplementární doplněk, který umožňuje prohlubovat a rozšiřovat kvalitu učení a vyučování. (Skalková, 1999)

Pokud mluvíme o naplňování klíčových kompetencí, které jsou stanoveny RVP a od nichž se bude odvíjet i můj projekt, je projektová výuka považovaná za velmi efektivní. Prostřednictvím této metody dochází k osvojení a upevnění nových znalostí a dovedností a také k rozvoji formativních stránek osobnosti. Projektová výuka je navíc vhodnou metodou k začlenění mezipředmětových vazeb průřezových témat do výuky. (Zormanová, 2014) Z RVP jasně vyplývá, že projekty reagují na nedostatky běžné školy, k nimž patří nízká motivace žáků, odcizení zájmů žáků a paměťové a jednostranné učení. (RVP ZV, 2013)

Z pedagogického hlediska je možné význam projektového vyučování hodnotit jako přirozený a nenásilný způsob poznávání, který se přibližuje „škole hrou“ a který respektuje individuální potřeby a možnosti žáka, nezatěžuje jeho psychiku a v neposlední řadě napomáhá k pozitivnímu vývoji osobnosti. Žáci na projektovém vyučování oceňují to, že nacházejí smysl poznávání a vzdělávání, neskáčou od tématu k tématu a mají čas dokončit myšlenku a reagovat na chyby. Práce ve skupinách je cestou, jak naučit děti s rozdílnými schopnostmi efektivně spolupracovat a komunikovat. (Kašová, 1995)

Dle Zormanové přináší projektová výuka pro žáky přínos v podobě silné motivace k učení, samostatnosti, plánování a hodnocení, zodpovědnosti za výsledek práce, podíl na výuce podle vlastních možností, vzájemný respekt a další. (Zormanová, 2012)

Dostál spatřuje další přínosy projektové výuky ve skutečnosti, že navozuje badatelsky orientovanou výuku kdy *„je činnost učitele a žáka zaměřena na rozvoj vědomostí, dovedností a postojů žáka na základě aktivního a relativně samostatného poznávání skutečnosti, kterou se sám učí objevovat a objevuje“*. (Dostál, 2015, s. 54)

V současnosti je projektová výuka považovaná za nejefektivnější prostředek k dosahování cílů školy. Je metodou, která připravuje žáky pro jejich další život, přičemž je velkým přínosem, že mají na řešení problému osobní zodpovědnost. Žáci si musí

nejdříve dohledat informace a následně je zpracovat, čímž se učí komunikovat i učit se. (Dvořáková, 2009)

1.1.4 Úskalí projektového vyučování

I přesto, že projektové vyučování nabízí celou řadu výše zmíněných pozitiv, je nutné se potýkat také s jeho úskalími. V první řadě je třeba říci, že je projektové vyučování podstatně náročnější než jiné výukové metody a formy práce. K vytvoření kvalitního projektu je nezbytný čas na přípravu, materiálové podmínky a prostor. Projektová metoda dle Kratochvílové mimo jiné vyžaduje například změnu klimatu třídy a školy, podporu vedení školy, spolupracovníků a rodičů, úpravy vzdělávacích obsahů, provázanost učiva, materiální zajištění či kooperaci žáků a především ochotu pedagogů učit jinak. (Kratochvílová, 2002)

Dle Mazáčové je možné k úskalím projektového vyučování zařadit také skutečnost, že projekty mohou zanechat mezery ve znalostech žáků, a to v případě, že nebudou účelně využívány a žákům tak nebude umožněno dostatečně procvičovat nové znalosti. Úskalí spatřuje také v nekvalitním vedení ze strany učitele a hlučnost ve třídě. (Mazáčová, 2007)

Pedagogové, kteří se zabývají teorií a praxí projektového vyučování, upozorňují na to, že není možné učení vystavět pouze na základě zájmů žáka a jeho omezených zkušeností, stejně jako není možné klást projekty proti pravidelné a systematické výuce. (Maňák, 2003) Stejného názoru je také Skalková, která tvrdí, že by byl omyl předpokládat, že je proces vyučování založený na projektech pouhou nepřipravenou improvizací a že má proces učení cíl pouze sám v sobě, že je orientovaný pouze na zájmy dítěte a že odstraňuje vedoucí roli učitele. (Skalková, 1995)

Toto tvrzení podporuje také následující výrok: „*Učitel musí citlivě odhadnout míru volnosti a míru odpovědnosti dětí; vše musí být promyšleně organizováno a řízeno...*“ (Valenta, 1993, s. 3)

Z těchto slov jasně vyplývá, že je nezbytná pečlivá příprava učitele, která je v současnosti brána jako jedno z největších negativ projektové výuky, i přesto, že jej například Žanta uvádí jako pozitivum. Osobně se také po zkušenosti s projektem domnívám, že jejím největším úskalím je právě nutná důkladná příprava, na druhou stranu si myslím, že by se měl dobře připravený projekt stát pravidelnou součástí výuky, vzhledem k tomu, že žáky učí zábavnou formou a motivuje je k další činnosti. (Žanta, 1934)

Výčet obtíží s projektovou výukou dokazuje, že její pozitiva výrazně převažují nad negativy. Je také důležité si uvědomit, že obtíže často vycházejí z nedostatečné teoretické vybavenosti učitelů i žáků k řešení projektů a nesprávné informovanosti okolí, které může aktivity spojené s projektem vnímat negativně. (Kratochvílová, 2002)

1.1.5 Fáze projektové výuky

Předtím než projekt uskutečníme, je nezbytné jeho důkladné plánování a stanovení cílů. W. H. Kilpatrick uvádí čtyři kroky, které bychom měli při tvorbě produktu respektovat. Jedná se o záměr, plán, provedení a hodnocení. Ve fázi záměru se definuje podnět, problém, řešení a stanovují se cíle projektu. Při druhém kroku, tedy při fázi plánování, se vytyčují základní otázky či témata a určují se typy činnosti, které umožňují nalezení odpovědí na dané otázky. V této fázi také probíhá časové rozvržení projektu, určuje se, kde bude projekt probíhat, kdo se projektu účastní a rozdělují se role. Následuje fáze provedení, při níž se postupuje podle předem připraveného plánu, od kterého je však možné se někdy mírně odchýlit. Závěrečnou fází je fáze hodnocení, při níž se hodnotí všechny etapy projektu a hledají se další varianty řešení a postupů. (Valenta, 1993) Ve své praktické části diplomové práce budu vycházet právě z tohoto členění.

Z tohoto členění vycházejí také čeští autoři Maňák a Švec, kteří jako fáze projektu uvádějí: stanovení cíle, vytvoření plánu řešení, realizace plánu a vyhodnocení. (Maňák, Švec, 2003) Kratochvílová za stěžejní považuje proces prezentování, vyčleňuje jej proto z hodnotící fáze jako fázi samostatnou. (Kratochvílová, 2006) O. Šimoník vnímá jako stěžejní fázi projektové výuky výběr vhodného úkolu projektu a tuto fázi staví nad všechny ostatní. (Šimoník, 1997)

1.1.6 Typy projektů

Na projekty můžeme nahlížet hned z několika hledisek, mezi něž patří délka trvání, účel, projekty podle navrhovatele, účelu, velikost či počet zúčastněných v projektu atd. (Kratochvílová, 2016)

Co se týče délky trvání, rozlišujeme projekty krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé, jež jsou zpravidla celoroční. V případě projektu Oscar Wilde a jeho pohádky se bude jednat o projekt krátkodobý. Hledisko účelu je dalším ze znaků, které vedou k rozřazení projektů. Účel, jenž je možné nahradit také synonymem smysl, představuje zaměření, které musí mít učitel i žák na paměti po celou dobu projektu.

W. H. Kilpatrick, který je zakladatelem projektové metody, dělí projekty podle účelu na následující:

1. Projekt, který obsahuje plán či myšlenku ve vnější formě (psaní dopisu, výlet, divadelní hra)
2. Projekt, který vede k estetické zkušenosti (poslech historického příběhu, poslech hudby)
3. Projekt, který řeší problém
4. Projekt, který vede k získání dovedností (rozvoj komunikačních dovedností, schopnost obhajovat myšlenky) (Valenta, 1993)

Kratochvílová dělí projekty dle účelu podobně, a sice na problémové, konstruktivní, hodnotící, směřující k estetické zkušenosti a projekty k získání dovedností. Ve své práci budu vycházet z tohoto členění. (Kratochvílová, 2016)

V případě dělení podle navrhovatele neboli původce se zpravidla projekty dělí na spontánní (žakovské), uměle připravené (projekty navržené učitelem) a na projekty, které navrhuje učitel společně se žáky. V případě mého projektu můžeme hovořit o projektu uměle vytvořeném. Pokud hovoříme o dělení podle počtu zúčastněných na projektu, rozlišujeme projekty individuální a společné (skupinové, třídní, ročníkové).

Žanta navíc rozlišuje projekty na domácí a školní a Valenta dělí projekty dle velikosti na malé a velké.

Projekty je také možné dělit podle informačních zdrojů, a sice na projekty volné, vázané a projekty, které kombinují oba uvedené typy. (Kratochvílová, 2006)

1.1.7 Role učitele

Co se týče role učitele během projektové výuky, je odlišná oproti tradiční výuce. Učitel už není tím, kdo třídí a předává informace a vědomosti, ale stává se pomocníkem, koordinátorem, konzultantem a partnerem. (Judasová, 1998)

Kašová uvádí, že se role učitele mění podle toho, jaké metody se při vyučování využívají. Například při diskuzi vystupuje učitel jako organizátor a má za úkol usměrňovat debaty diskutujících žáků. V případě samostatné nebo skupinové práce se učitel dostává do pozice rádce a pomocníka. (Kašová, 1995)

Vztah mezi učitelem a žákem se posouvá směrem ke vzájemné spolupráci a respektu. Učitel bere v potaz názory žáků, jejich nápady i zájmy. Učitel má za úkol žáky mentorovat, usměrňovat, hlídat předmět jejich zájmu, spolupracovat s nimi na úkolech a sledovat dění s nadhledem. Během realizace projektu by měl dohlížet na žáky, udržovat

jejich pozornost a snažit se je motivovat. Učitele můžeme považovat za investora projektu, jenž má zájem na úspěšném dokončení výukového projektu. (Svobodová, Lacko, Cingl, 2010)

Holm-Larseová dodává, že by měl být učitel schopen odpovědět žákům na jejich otázky, které se týkají různých oblastí, měl by pružně reagovat na vzniklé situace, poradit žákům, kteří si při zpracování projektu neví rady a zasáhnout, pokud dojde ve skupině k nějakému problému. (Holm-Larseová, 2002)

V projektové výuce se často uplatňuje týmová výuka. Při této vzdělávací strategii je v týmu zapojeno více učitelů, týmy jsou obvykle složeny ze dvou až čtyř vyučujících, jež spolupracují na tvorbě tematických celků a učebních plánů a snaží se žákovské skupině poskytnout co nejpříznivější prostředí. V týmu dochází k posílení vyučujícího se zdůrazněním jeho specializace. Pro týmovou výuku je nutná kvalitní příprava pedagogů a spolupráce. Pozitivum týmové výuky můžeme spatřovat v respektování individuálního studijního tempa žáků a také ve vzájemném doplňování a předávání zkušeností mezi učiteli. (Gošová, 2011)

1.1.8 Role žáka

Zatímco během frontálního vyučování je žák postaven do role pasivního posluchače, v projektovém vyučování se jeho role významně mění. Žák už není tím, kdo jen přijímá hotové informace, ale sám se aktivně podílí na učebních činnostech. Žáci musí během projektového vyučování vyhledávat informace, zpracovávat je a porovnávat. (Holm-Larsenová, 2002) Také Kašová uvádí, že se při projektovém vyučování stává žák hlavním elementem procesu. (Kašová, 1995)

Podle Svobodové, Lacka a Cingla vytváří skupiny žáků během projektového vyučování projektový tým a mají odpovědnost za realizaci projektu. Každý projektový tým musí mít vedoucího, takzvaného projektového manažera, z řad žáků, kterého může určit učitel sám, mohou ho zvolit žáci nebo se může přihlásit dobrovolně. Žák v roli projektového manažera je zodpovědný za průběh celého výukového projektu, v případě problémů může samozřejmě zasáhnout učitel, kterému se projektový manažer zodpovídá. (Svobodová, Lacko, Cingl, 2010)

1.2 Cíle výuky českého jazyka

1.2.1 Obecné cíle výuky českého jazyka

Vzdělávací obsah Jazyk a jazyková komunikace dle RVP ZV zaujímá ve výchovně-vzdělávacím procesu stěžejní místo. Cílem jazykové vybavenosti by mělo být poskytnout žákovi možnost chápat svět kolem sebe a pomáhat mu vnímat jazyková vybavení a porozumět jim. Takto jazykově vzdělaný žák by se měl po naplnění těchto cílů umět vyjadřovat, komunikovat a měl by být schopný interpretovat výsledky své práce. (RVP ZV, 2013)

Obor český jazyk a literatura zaujímá v oblasti jazykové komunikace výhradní postavení především proto, že se jedná o mateřský jazyk majoritní skupiny žáků českých základních škol. Ve chvíli, kdy žáci zvládnou mateřský jazyk v mluvené i psané podobě, žák jednak rozšíří svou jazykovou úroveň a jednak je schopen vzdělávat se i v jiných oblastech. Primárním cílem složky jazykové výchovy je naučit žáka spisovnou formu českého jazyka a jeho dalších forem. Díky formám se žák učí myslet logicky, správně používat jazyk a vyjadřovat se přesně a jasně. Takto prohlubuje nejen své znalosti o jazyku, ale i o světě, jenž používáním mateřské řeči poznávají. (Hauser, 2007)

Z RVP ZV vychází, že vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter a je pro přehlednost rozdělený do tří složek, a sice na Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova. Obsah jednotlivých složek se ve výuce vzájemně prolíná. (RVP ZV, 2013)

Cílem komunikační a slohové výuky je žáky naučit vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu, který se vztahuje k nejrůznějším situacím. Text by měli žáci dokázat analyzovat a kriticky posoudit jeho obsah. Náplní vyšších ročníků je pak i posuzování formální stránky textu a jeho výstavby.

Cílem jazykové výchovy je, aby žáci získali vědomosti a dovednosti, jež jsou potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, jež patří k základním předpokladům jasného, srozumitelného a přehledného vyjadřování. Během rozvoje potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, ke kterým patří například dovednost porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti.

1.2.2 Literární výchova a její cíle

V současnosti je literární výchova zakotvena v RVP ZV a je jednou ze tří složek vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura. V RVP ZV je uvedeno následující: „*V rámci literární výchovy žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.*“ (RVP ZV, 2016, s. 16)

Další zdroje formuluje podobně, a sice že mezi základní úkoly literatury patří seznámení žáků s nejvýznamnějšími literárními žánry a formami. Žáci by se měli naučit rozlišovat hodnotnou literaturu od konzumní a manipulační literatury. Na základě četby a dalších činností by měl být utvářený čtenářský vkus a trvalý zájem o četbu. Četba by měla také podporovat emocionální zrání žáků, ozřejmovat mravní hodnoty, probouzet city lidské solidarity a pěstovat pozitivní životní motivaci. V neposlední řadě by měla četba pěstovat smysl pro krásu jazykového výrazu a uměleckého obrazu skutečnosti. Z tohoto textu, který vychází z knihy Český jazyk, učební osnovy pro 1. až 9. ročník, jasně vyplývá, jak je volba ukázek důležitá. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla pro volbu pohádek Oscara Wilda, které podle mého názoru splňují všechny z uvedených cílů literatury.

O důležitosti volby textu v literární výchově hovoří také J. Sladová, která dodává, že jsou podpora a systematické rozvíjení čtenářské gramotnosti, tradiční i netradiční formy práce s textem a jeho interpretace součástí výchovy čtenáře, a četbu je tedy možné považovat za základní stavební kámen výuky literatury. Dále uvádí, že je četba umělecké literatury jedním z výsledků socializace lidského jedince a v současnosti tvoří téměř neodmyslitelnou součást moderního života. (Sladová, 2005) Bednářová tuto myšlenku rozvíjí a uvádí, že je cílem současné výchovy a vzdělávání podpořit osobnostní růst žáků, aby se jim dostalo patřičných znalostí a dovedností a také etického povědomí a citového zaujetí. Učitel by tedy měl vést výuku tak, aby žáci přistupovali k životu vyrovnaně, aktivně a kriticky, a to s využitím vlastního tvůrčího potenciálu. (Bednářová, 2014)

1.2.3 Začlenění průřezových témat do hodin českého jazyka

Vzhledem k tomu, že projekt na téma pohádky Oscara Wilda začleňuje do hodin českého jazyka také průřezová témata, budu se jimi v této části práce okrajově zabývat. Z RVP ZV vychází, že průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou významným prvkem základního vzdělávání. Průřezová témata utvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků a také pro jejich vzájemnou spolupráci a podílejí se na rozvoji osobnosti žáka zejména v oblasti postojů a hodnot. Realizace průřezových témat má významné místo při vzdělávání všech žáků, průřezová témata obsahují silný výchovný aspekt a pomáhají k osobnostnímu rozvoji a charakterovému rozvoji žáků a vytvářejí prostor pro utváření jejich postojů a hodnotových orientací.

Průřezová témata jsou povinnou součástí základního vzdělávání a škola je povinná do vzdělávání na 1. i na 2. stupni zařadit všechna průřezová témata, která jsou v RVP ZV uvedena. V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Environmentální a Mediální výchova. (RVP ZV) Při realizaci projektu Oscar Wilde a jeho pohádky bude do výuky zařazeno téma Osobnostní a sociální výchova, dále pak Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Mediální výchova.

1.3 Oscar Wilde a jeho pohádky

1.3.1 Oscar Wilde

Oscar Wilde, vlastním jménem Oscar Fingal O'FlahertieWills Wilde, se narodil 16. října 1854 v Dublinu do rodiny uznávaného očního lékaře Williama Roberta Wilda, který se také věnoval mytologii a folkloru, a literárně založené matky Jane Francescy Wilde, která působila jako novinářka a básnířka a svá díla vydávala pod pseudonymem Speranza. (Merle, 1984) Byla to právě matka, která Oscara Wilda uvedla do světa literatury. Byla zapálenou nacionalistkou a malému Wildovi často vyprávěla keltské báje a pověsti. (Procházka, 1996) Oscar Wilde byl prostředním ze tří dětí, měl mladší sestru Isolu, která však zemřela v útlém věku, a staršího bratra Williama.

V roce 1864 zahájil Oscar Wilde studium na Portora Royal School v Enniskillenu a po ukončení studia pokračoval na Trinity College v Dublinu, kde studoval klasickou filologii. Později studoval také na Oxfordské univerzitě, kde se blíže seznámil s dekadencí Charlese Baudelaira, významný vliv na tvorbu Oscara Wilda měla estetika Waltera Patera a Johna Ruskina. (Stříbrný, 1987)

Byl natolik uchvácený Paterovými estetickými názory, že se zcela oddal bohémскому životu, často zkoušel nové a zakázané zážitky, které vyjadřovaly jeho protest proti puritánskému pokrytectví viktoriánské společnosti. (Merle, 1984)

V roce 1884 se Oscar Wilde oženil s Constance Lloydovou, s níž měl dva syny – Cyrila a Vyvyana. V této době napsal Oscar Wilde soubor pohádek pod názvem Šťastný princ a jiné pohádky, který vyšel v roce 1888. Inspirace těchto pohádek však nevzešla z již existujících pramenů, jedná se tedy o autorské pohádky. Na jeho pohádkách je také neobvyklé to, že ve Wildově světě ne vždy vyhraje dobro nad zlem. Závěry některých pohádek mívají naivní náboženské vyústění.

Po kariéře zdařilém období začaly vycházet najevo Wildovy homosexuální sklony, které stály za rozpadem jeho manželství. Oscar Wilde v roce 1891 vydává svůj jediný román *Obraz Doriana Graye*, z něhož byl nucen odstranit homosexuální tematiku. Od roku 1892 se začíná prosazovat také v divadle, jednou z jeho nejslavnějších her je komedie *Jak je důležité míti Filipa*, ve které je znatelná satira a ironie, která je Wildovi vlastní. Následuje stinné období života tohoto spisovatele, který byl odsouzen na dva roky vězení v readingské věznici za homosexualitu. (Procházka, 1996)

Poté, co byl Oscar Wilde propuštěn z vězení, odešel do Paříže, kde žil pod pseudonymem Sebastian Melmoth. Tento velký dekadentní spisovatel zemřel 30. listopadu 1900 v naprosté chudobě a v zapomnění v jednom z pařížských hotelů.

Beran v předmluvě ke knize Šťastný princ a jiné pohádky o Oscaru Wildovi hovoří následovně: „Čím je dnes pro nás Oscar Wilde? Co se nám vybaví především, vyslovíme-li jeho jméno? Výstřední estét, povyšující krásu na nejvyšší božstvo a umění na nejvyšší způsob bytí, zanícený hlasatel myšlenek svého oxfordského profesora Waltera Patera? Výlučný dekadent, vrcholný představitel posledního desetiletí devatenáctého věku v Anglii [...]? Okázalý dandy s nezbytnou slunečnicí v široké klopě, bavící vysokou společnost neotřelými a překvapivými aforismy? Cynický kritik měšťanských vrstev viktoriánské Anglie [...]? Anebo básník křehké symbolistní poezie [...]? To vše je Oscar Wilde.“ (Wilde, 1997, s. 5)

1.3.2 Morální, společenské a literární aspekty pohádek Oscara Wilda

Je nepochybné, že jsou díla Oscara Wilda do značné míry autobiografické. Jak sám spisovatel Oscar Wilde prohlásil, nejvíce ze své duše otiskl do svého jediného románu, tedy do díla *Obraz Doriana Graye*. Autobiografické rysy se však nepromítají jen do jeho románu, ale najdeme je napříč všemi jeho díly, a pohádky *Šťastný princ* a jiné pohádky nejsou výjimkou. Oscar Wilde v těchto pohádkách vyjádřil svůj vztah k životu i k náboženství.

Oscar Wilde také věřil v to, že existují hned dva světy. Jeden skutečný, který vidíme a vnímáme každý den, takže o něm není třeba mluvit, a druhý svět fantazie a umění, o kterém je nutné hovořit, aby nepřestal existovat. (Pearson, 1946)

Díla Oscara Wilda výrazně ovlivňovalo období i jeho rozpoložení, pohádky začal psát v roce 1885, tedy v době, kdy se mu narodil syn Cyril. Jeho první kniha pohádek byla vydaná v roce 1888. První pohádková kniha obsahuje 5 pohádek – *Šťastný princ*, *Slavík a růže*, *Sobecký přítel* a *Jedinečná raketa*. Druhý soubor pohádek s názvem *Dům granátových jablek* vyšel roku 1891, v době, kdy některé jeho texty vyšly časopisecky v předchozích letech. Tento soubor obsahuje pohádku *Mladý král*, *Infantčiny narozeniny*, *Rybář a jeho duše* a *Dítě z hvězdy*.

Vzhledem k Wildovu irskému původu, klasickému vzdělání i lásce ke kontinentu není překvapivé, že se v jeho pohádkách vyskytuje velké množství intertextuálních ozvěn a součástí pohádek jsou nejen anglické, ale také irské prvky a kontinentální tradice. I přesto, že některé pohádky připomínají konvenční pohádkový příběh, šťastného konce se u Oscara

Wilda nedočkáme. Stejně tak není možné přesně interpretovat hlavní myšlenku jednotlivých pohádek. Sám Oscar Wilde ve svých dopisech vyjadřuje, že možnost interpretovat jeho pohádky hned několika způsoby, nebyla jeho cílem, ale že ji uvítal. „*Líbí se mi myšlenka, že pohádky mohou mít více významů. [...] Nezačal jsem s nápadem a neoblékl jsem jej do formy, ale začal jsem s formou a usiloval jsem o to, aby byla natolik krásná, že obsahuje mnoho tajemství a mnoho odpovědí.*“ (Wilde, 2000, s. 25)

Zdeněk Beran v předmluvě ke knize *Šťastný princ a jiné pohádky* dodává, že by se mohlo na první pohled zdát, že se Wildovy pohádky od zbytku jeho tvorby výrazně liší. Především první svazek působí, jako by přinášel texty s tradičním pohádkovým rozměrem, které jsou zakončeny vysoce mravním poučením o hodnotách lásky, přátelství a skromnosti. Když srovnáme Wildovy pohádky a tvrzení v jeho dalších dílech, mezi něž patří například „*veškeré umění je nemravné*“, může se zdát, že si Wilde svým způsobem odporuje. Nakonec však můžeme dospět k názoru, že Wildův ústřední zájem ve všech dílech spočívá v estetických otázkách. Stejně je tomu i v pohádkách, třebaže se v jejich případě krása nejvíce dotýká mravní oblasti, lásky a ušlechtilosti. Druhý svazek s názvem *Dům granátových jablek* obsahuje texty složitější a delší, texty, které nejsou tolik průzračné a nepůsobí andersenovským šarmem. Vlašín k podobnosti pohádek *Šťastný princ a jiné pohádky* s tvorbou Hanse Christiana Andersena dodává, že Oscar Wilde mohl směle čerpat inspiraci od Andersena, ale jeho tvorba byla omezena jeho dobou, tedy viktoriánským obdobím kritického realismu. Na rozdíl od dánského autora stojí Oscar Wilde v čele pozornosti, a sice vzhledem k tomu, že kritický realismus staví společenského člověka do hlavní role ve všech souvislostech. (Vlašín, 1984)

Kritici se shodují také na tom, že Wildovy pohádky mají hned dvě roviny. První rovinou je rovina estetická, která je zastoupená výběrem vyjadřovacích prostředků i vizuálně působivými a barvitými obrazy. Za estetický zážitek v dílech Oscara Wilda můžeme považovat i smrt. Za druhou rovinu je možné považovat rovinu etickou, která řeší vážný reálný problém a odhaluje pravou podstatu krásy.

1.3.3 Jazyk a styl Wildových pohádek

Pohádky jsou psané spisovným jazykem s nádechem lyrična. Lyrické prvky můžeme najít v pohádce *Slavík a růže* stejně tak jako v pohádce *Sobecký obr*. „*Ale slavík rozuměl tajemství studentova žalu, seděl na dubu mlčky a přemýšlel o mystériu lásky.*“ (Wilde, 1997, s. 21) „*Ted' už neměl zimu v nenávisti, protože věděl, že je to vlastně spící jaro a květiny že si odpočívají.*“ (Wilde, 1997, s. 29) Obě uvedené pohádky, které budou

součástí projektového vyučování, mají společné využití personifikace. Například v pohádce Slavík a růže promlouvají růže ke slavíkovi. „*Já mám růže bílé,*“ *odpověděl,* „*bílé jako mořská pěna, bělejší než sníh na horách. Ale zalet' k mému bratrovi, co obrůstá ty staré sluneční hodiny, ten ti možná dá, co potřebuješ.*“ (Wilde, 1997, s. 21) V pohádce Sobecký obr hovoří například podzim. „*Podzim věnoval každé zahradě zlaté ovoce, jen zahradě obrově nevěnoval žádné. Je to moc velký sobec,*“ *prohlásil podzim.*“ (Wilde, 1997, s. 27) Součástí pohádek jsou také častá přirovnání. „*Já mám růže žluté,*“ *odpověděl,* „*žluté jako vlasy mořské panny, co sedí na jantarovém trůně, žlutější než narcis, co kvete na louce, než přijede sekač s osou.*“ (Wilde, 1997, s. 21-22) V pohádkách se objevují rozvitá souvětí i časté dialogy. Dle Čeňkové jsou Wildovy pohádky tvorbou výlučně literární a jen těžko u nich můžeme hledat spojitost s folklorem. Příběhy jsou vyprávěny básnickým jazykem a jsou plné symbolů, jinotajů a impresionistických obrazů. (Čeňková, 2006)

1.3.4 Motivy v pohádkách Oscara Wilda

V pohádkách Oscara Wilda je řada hlavních i vedlejších motivů. Jedná se především o náboženské motivy, motiv oběti, motiv smrti a motiv setkání. Společným motivem většiny Wildových pohádek je také motiv lásky, krásy a ošklivosti a lhostejnosti a soucitu.

1.3.5 Pohádka Slavík a růže

Pohádka Slavík a růže je považovaná za jednu z nejznámějších pohádek Oscara Wilda. Tato pohádka je kritikou viktoriánského utilitarismu a filistinismu. Za filistinismus je v širokém smyslu považována morální kvalita, která charakterizuje jednak způsob života a jednak způsob myšlení člověka. Filistinský člověk je zobrazen jako člověk, který dává přednost ekonomickému materialismu nad všemi aspekty života. (Matthew, 1889) Typickým zástupcem filistinisty je v případě této pohádky dívka, s níž chtěl jít student na královský ples a které donese červenou růži, již si přála. „*Připněte si ji večer těsně k srdci, a ona vám poví, až spolu budeme tančit, jak vás miluji.*“ *Ale dívka se zamračila. „Nehodí se mi bohužel k šatům,*“ *odpověděla. „Ostatně synovec komořího mi poslal pár pravých šperků, a šperky, jak je komukoliv známo, mají mnohem větší cenu než kytky.*“ (Wilde, 1997, s. 25)

Pohádka začíná ve chvíli, kdy si mladý student zoufá nad tím, že s ním dívka jeho srdce půjde na ples jen ve chvíli, kdy jí donese rudou růži. V celé své zahradě však nemá

jedinou červenou růží, a proto je nešťastný. Jeho monolog zaslechne slavík, který jej považuje za opravdového milence. „*Vskutku, opravdový milenec!*“ řekl si slavík. „*O čem já zpívám, tím on trpí; co mně působí radost, jemu působí bolest. Ba, láska je něco úžasného.*“ (Wilde, 1997, s. 20) Slavík, který rozuměl studentovu žalu, přilétl k růžovému keři a prosil ho o červenou růži. Keř mu však odpověděl, že má pouze růže bílé jako sních. Slavík tedy letěl k dalšímu růžovému keři, který mu však sdělil, že má pouze žluté růže jako vlasy mořské panny. Slavík tedy letěl k dalšímu keři, kterého opět žádal o červenou růži. „*Já mám červené růže,*“ odpověděl, „*červené jako holubí nožky, červenější než ohromné vějíře korálů, co se vlní a vlní v podmořských jeskyních. Ale zima mi zmrazila cévy, mráz mi spálil poupata a bouře mi polámala větve, takže letos vůbec žádné růže mít nebudu.*“ (Wilde, 1997, s. 22) I přesto, že mu keř červenou růži dát nemohl, poradil mu, že existuje hrůzná možnost, jak růži získat, a sice že se při svitu měsíce za svého zpěvu nabodne na trn. Slavík se rozhodne pro mladého zamilovaného studenta tuto oběť podstoupit a jediné co od něj chce, je, aby zůstal opravdovým milencem. V noci slavík dolétne k růžovému keři a nabodne se na trn. Celou noc zpívá písně a tiskne se ke keři víc a víc. Jeho bolest sílí a hlas slábne, až je k ránu růže dotvořená a slavík umírá. Ráno mladík růži spatří, utrhne ji a jde ji zanést své lásce. „*Říkala jste, že byste si se mnou zatančila, kdybych vám přinesl červenou růži,*“ zvolal student. „*Tady máte tu nejčervenější růži na světě. Připněte si ji večer těsně k srdci, a ona vám poví, až spolu budeme tančit, jak vás miluji.*“ (Wilde, 1997, s. 25) Dívka však růži odmítne s tím, že se jí nehodí k šatům a že od jiného nápadníka dostala šperky, které mají větší hodnotu. „*Vy jste ale nevděčná, namouduši!*“ řekl rozzlobeně student a odhodil růži na ulici. *Spadla do kaluže a přejela ji jakási kára.*“ (Wilde, 1997, s. 25) Mladík je láskou zklamaný „*To je ale pitomost, ta láska!*“ (Wilde, 1997, s. 25) a vrací se zpátky do svého pokoje ke knihám o filosofii a metafyzice.

1.3.5.1 Motivy v pohádce Slavík a růže

Krása, láska a oběť jsou tři motivy, které se výrazně opakují v pohádce Slavík a růže, v níž je jeden z nejmenších tvorů schopný nejvyšší oběti. „*Slavík přiletěl k růžovému keři a nabodl se hrudí na trn. Celou noc zpíval s trnem v hrudi a chladná křišťálová luna se sklonila níž a naslouchala. Celou noc zpíval a trn mu vnikal do hrudi hlouběji a hlouběji a z těla mu odtékala životodárná krev.*“ (Wilde, 1997, s. 23) Jeho oběť zde má podobu jakési extáze krásy, přičemž je absolutní umělecké dokonalosti dosaženo v okamžiku smrti, ale život se zároveň mění v nejvyšší možnou krásu. Krásu, jež nedokáže necitlivé

sobecké oko ani postřehnout. Může se tedy zdát, že je krása marná a je zbytečné se pro ni obětovat. A přece je zde oběť vnímaná jako jediný smysl života, jako obrovský ohňostroj, ke kterému celý život spěje. (Wilde, 1997) Oběť můžeme spatřovat také v tom, že mladík obětuje své srdce mladé dívce. Jedním z motivů v této pohádce je také motiv konfliktu mezi představou a realitou, ten můžeme spatřovat v situaci, kdy si slavík, který se dobře nevyzná v lidech, myslí, že jeho představa o lásce je správná a že je student opravdový milenec. Ke konfliktu mezi představou a skutečností však dochází také v případě mladého studenta, jenž je přesvědčený o tom, že mu rudá růže zajistí lásku jeho vyvolené ženy, která je zárukou štěstí. „*V celé zahradě nemám ani jedinou červenou růži!*“ *nařikal student a krásné oči se mu zalily slzami.* „*Ach na jakých maličkostech závisí štěstí!! Přečetl jsem všechno, co napsali moudří lidé, pronikl jsem do všech záhad filosofie, a přece jsem v životě ztroskotat, protože nemám červenou růži.*“ (Wilde, 1997, s. 20) Na konci však zjistí, že mu růže štěstí nezajistí a přestává věřit v lásku. Dalším motivem je zde motiv snu, kdy mladý student sní o tom, že předá růži dívce svého srdce a ona s ním bude tančit. Klíčový je také motiv smrti, kterou končí většina z devíti Wildových pohádek. V případě Slavíka a růže se jedná o touhu slavíka pomoci mladému studentovi v lásce. Za smrt však nemusíme považovat jen okamžik, kdy slavík přitisknutý k trnu padá na zem a umírá s trnem zabodnutým v srdci, smrt se dotýká také růže, která je v závěru odhozená na zem. „*Vy jste mi ale nevděčná, namouduši!*“ *řekl rozzlobeně student a odhodil růži na ulici. Spadla do kaluže a přejela ji jakási kára.*“ (Wilde, 1997, s. 25) V neposlední řadě můžeme obrazně za motiv smrti považovat také okamžik, kdy v mladíkovi umírá naděje a víra v lásku.

1.3.6 Pohádka Sobecký obr

S úvodními větami pohádky Sobecký obr vstupujeme do krásné velké zahrady, kterou zdobí rozkvetlé květiny i zpěv ptáků. V této zahradě si hrají děti a jsou zde šťastné. Jednoho dne se do své zahrady vrátí obr, který byl dlouhých sedm let na návštěvě u svého přítele. Jakmile spatří děti, vyžene je a vystaví kolem zahrady vysokou zeď a umístí na ni tabuli s nápisem: VSTUP SE POD TRESTEM ZAPOVÍDÁ. Děti si tak nemají kde hrát, chodí kolem vysoké zdi zahrady a vzpomínají na to, jak jim zde bylo dobře. V celém kraji je jaro, jen v obrově zahradě stále vládne zima. „*Ptákům se nechtělo zpívat, když tam nebyly žádné děti, a stromy zapomněly vykvést.*“ (Wilde, 1997, s. 27) Sobecký obr se divil, že jaro nejde tak dlouho, nepřišlo však ani léto a ani podzim a na zahradě stále panovala zima. Jednou, když se obr povaloval v posteli, zaslechl podivnou hudbu a cítil, že zima

odchází. Zaradoval se, že konečně přišlo jaro. Vyhlédl tedy z okna a spatřil děti ve větvích stromů, které se do zahrady dostaly malou škvírou ve zdi. V úplném koutu zahrady, kde stále ještě panovala zima, spatřil malého chlapce, který se chtěl dostat na větev stromu, ale byl příliš malý. Obr si až při pohledu na něj uvědomil, jak moc byl sobecký. Rozhodl se, že chlapci pomůže. Vešel potichu do zahrady, ale děti ho uviděly, polekaly se a utekly. „*Jenom ten malinký chlapeček neutekl, protože měl v očích tolik slz, že obra ani neviděl přicházet. A obr se k němu přikradl, vzal ho něžně do ruky a vysadil ho do koruny stromu. A strom rozkvétl a přiletěli k němu ptáci a dali se na něm do zpěvu a chlapeček rozpřáhl obě paže, objal obra kolem krku a políbil ho. A ostatní děti, když viděly, že obr už není zlý, honem přiběhly zpátky a s nimi přiběhlo jaro. ‚Teď už je to vaše zahrada, dětičky,‘ řekl obr a velikánským krumpáčem zboural zed’.*“ (Wilde, 1997, s. 28) Od toho dne si hrál obr s dětmi v té nejkrásnější zahradě, kterou kdo kdy viděl. Obrovi však scházel jeho malý kamarád, který se od chvíle, kdy jej vysadil na strom, na zahradě neukázal. Každé odpoledne chodily děti do zahrady a hrály si s obrem. Léta mýjela a obr stárl a radoval se ze své zahrady. „*Mám mnoho krásných květin,*“ říkával, „*ale děti, to jsou květiny ze všech nejkrásnější.*“ (Wilde, 1997, s. 29) Jednou ráno v zimě se obr podíval do zahrady a v koutě spatřil strom obsypaný květy a uviděl, že u něj stojí jeho malý kamarád. Přiběhl k němu a uviděl, že má na ručkách i nožkách rány a chtěl se pomstít tomu, kdo mu je udělal. Chlapec mu však řekl, že jsou to rány po lásce, a že když on ho pustil do své zahrady, teď chlapec jeho pozve do té své, kterou je ráj. Odpoledne děti našly obra v zahradě mrtvého, ležel pod stromem a byl celý posypaný květy.

1.3.6.1 Motivy v pohádce Sobecký obr

Jedním z klíčových motivů je bezesporu motiv sobectví, který se ostatně promítá do samotného názvu pohádky. Obr na začátku příběhu sobecky vyhání děti ze své zahrady. „*Co tady děláte?*“ křikl velice hrubým hlasem a děti se rozprchly. „*Moje zahrada je moje zahrada,*“ prohlásil obr. „*To by mělo být každému jasné. Hrát si v ní, to nesmí nikdo jiný než já sám.*“ (Wilde, 1997, s. 26) V případě této pohádky se sobeckost nakonec mění v laskavost, lásku a úctu. Tato proměna však není patrná ve všech Wildových pohádkách. Například v pohádce Podivuhodná raketa či Infantčiny narozeniny sobeckost přetrvává.

Dalším z motivů, které se v pohádce Sobecký obr objevují, je motiv lhostejnosti, který je úzce spjatý s motivem soucitu. Sobecký obr je nejdříve lhostejný k tomu, že si děti nemají kde hrát, později však projevuje soucit k malému chlapci, jenž se snaží vylézt na strom, ale je příliš malý, takže nedosáhne na větev. „*Obrovi, jak se na to díval, roztávalo*

srdce. „Jaký jsem to byl sobec!“ řekl si. „Už vím, proč se sem jaru nechtělo. Vysadím toho chudinku chlapečka až do vrcholku stromu a potom zbořím tu zeď a z mé zahrady bude provždy, provždycky dětské hřiště.‘ Doopravdy tuze litoval svého chování.“ (Wilde, 1997, s. 28) Dalším motivem je motiv lásky, který se v slabší nebo v silnější podobě objevuje napříč všemi jeho pohádkami. Motiv lásky spatřujeme v proměně obrova chování k dětem, které si oblíbí natolik, že se kvůli nim změní. Velmi výrazný je v této pohádce náboženský motiv, kdy se obrovi zjeví Bůh v těle malého chlapce, který obra přiměje k tomu, aby se zamyslel nad svým chováním. Chlapec se v závěru příběhu objevuje v zahradě s ranami na dlaních a nártách, které symbolizují rány ukřižovaného Ježíše Krista a zve obra do své zahrady, která je rájem. „Kdo se to opovážil ti ublížit?“ Neboť na dlaních těch dětských ruček byly stopy po dvou hřebech a stopy po dvou hřebech byly i na nožkách. „Kdo se to opovážil ti ublížit“ křičel obr. „Pověz mi to, a já popadnu svůj velký meč a zabiju ho!“ „Ne, ne,“ odvětilo dítě. „Vždyť to jsou rány po lásce.“ „Kdo jsi?“ zašeptal obr a zmocnila se ho podivná, posvátná bázeň, takže před děťátkem poklekl. A dítě se na obra usmálo a řeklo mu: „Jednou jsi mi dovolil, abych si hrál v tvé zahradě. Dnes půjdeš se mnou do mé zahrady, kteráž jest ráj.“ (Wilde, 1997, s. 29). Motiv smrti se objevuje v samotném závěru příběhu. Na rozdíl od motivu smrti, který spatřujeme v pohádce Slavík a růže, se v případě Sobeckého obra jedná o smrt, která nevyvolává pocit marnosti a zbytečnosti. Konec příběhu tak můžeme i navzdory smrti nazvat šťastným. „A když sem toho odpoledne vběhly děti, našly obra mrtvého; ležel pod stromem a celý byl posypán bílými kvítky.“ (Wilde, 1997, s. 29)

Praktická část

1.4 Realizace projektu: *Oscar Wilde a jeho pohádky*

1.4.1 Úvodní charakteristika projektu *Oscar Wilde a jeho pohádky*

Název projektu: Oscar Wilde a jeho pohádky

Realizace:

Škola: ZŠ Unesco, Uherské Hradiště a ZŠ Pražská Znojmo

Ročník: 7. B, 7. A, 9. B

Charakteristika klíčové třídy:

Projekt bude realizován na Základní škole ve Znojmě v 7. B. V této třídě je dohromady 24 žáků, 11 dívek a 13 chlapců. Ve třídě jsou také 4 žáci s individuálním vzdělávacím plánem. Dle jejich třídní učitelky je třída průměrově na vyšší úrovni a k novým metodám výuky se staví velmi pozitivně. V hodinách českého jazyka jsou aktivní a většinu je tento předmět baví. V průměru má třída z českého jazyka na vysvědčení chvalitebné hodnocení.

Druh projektu:

- Dle navrhovatele: učitelský
- Dle zdroje: kombinované (výhodiskem je učivo i životní realita)
- Dle účelu: směřující k výchovnému a vzdělávacímu cíli
- Dle informačních zdrojů projektu: kombinované
- Dle zapojení předmětů: nadpředmětové
- Dle počtu zúčastněných: kolektivní
- Dle délky projektu: krátkodobý

Produkt projektu:

Produktem projektu bude kniha pohádek, která bude složená z recenzí na pohádku Slavík a růže a z ilustrací žáků a z reprodukováných částí pohádky Sobecký obr. Titulní

stranu knihy bude tvořit ilustrace, o které budou žáci hlasovat a která získá nejvyšší počet hlasů. Účelem této knihy je přiblížení práce spisovatelů a ilustrátorů a rozvoj kreativity žáků.

Smysl projektu

Projektové vyučování na téma pohádky Oscara Wilda jsem vybrala hned z několika důvodů. Seznámení s Oscarem Wildem a přiblížení jeho děl je součástí studijních plánů na vybrané škole. Práce s pohádkami dokáže nenásilně propojit etickou výchovu, počítačovou výchovu, náboženství i výtvarnou výchovu. Z mého pohledu jsou také pohádky Oscara Wilda vhodné k začlenění průřezových témat, k rozvoji klíčových kompetencí žáků a ke spolupráci s jinou třídou. Smyslem projektu je představení díla Oscara Wilda, zamyšlení nad klíčovými motivy vybraných pohádek a diskuze o nich, schopnost porovnání podobností a rozdílů v pohádce Slávik a růže a Sobecký obr, rozvoj motorických dovedností a kreativity prostřednictvím ilustrací, získání zkušeností při spolupráci se staršími žáky a při psaní recenze.

Výchovně-vzdělávací cíle projektu

Účelem projektu je seznámit žáky s novými metodami výuky, rozvíjet jejich dovednosti, formovat postoje i zprostředkovat zážitky, jedním z cílů je také osvojení vědomostí. Cíle projektu jsou v souladu s učivem stanoveným v RVP ZV i s klíčovými kompetencemi. Mezi obecné cíle projektu patří následující:

- rozvoj komunikačních dovedností
- rozvoj kreativity
- rozvoj kritického myšlení
- rozvoj osobnosti žáka
- rozvoj sociálních dovedností
- rozvoj kompetence k řešení problému a kompetence pracovní
- rozvoj pozitivních sociálních vztahů ve třídě

Obsah projektu:

- představení projektu
- vypracování pracovního listu
- poslech pohádky a brainstorming
- křížovka

- vytvoření myšlenkové mapy
- diskuze o pohádce Slavík a růže
- recenze
- ilustrace k pohádce Slavík a růže
- seznámení s pohádkou Sobecký obr
- předvídání z klíčových slov
- reprodukce pohádky
- problematika náboženství
- karty DIXIT
- hledání souvislostí v obou pohádkách
- hodnocení projektu

Vzdělávací oblasti:

- dominantně: Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura)
- částečně: Informační a komunikační technologie, Umění a kultura (Výtvarná výchova)
- možnost integrovat učební látku z: Jazyk a jazyková komunikace (Anglický jazyk)

Průřezová témata:

- Mediální výchova
- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Časové rozvržení:

Projekt bude probíhat v rámci dvou týdnů v hodinách českého jazyka a výtvarné výchovy. Jednotlivé aktivity projektu budou rozděleny do 7 hodin po 45 minutách.

Organizační formy:

Co se týče organizačních forem, žáci budou pracovat ve dvojicích i ve skupině. Některé z aktivit budou také organizované formou individuální práce a frontální výuky.

Informační zdroje:

K informačním zdrojům využitým při realizaci projektu bude patřit internet, Pravidla českého pravopisu a Slovník spisovné češtiny.

Pomůcky:

Papíry, pastelky, vodové barvy, štětce

1.4.2 Plán jednotlivých částí projektu, jejich průběh a reflexe

1.4.2.1 1. hodina: Představení projektu, práce s pracovním listem, poslech pohádky, brainstorming

1.4.2.1.1 Rámcový obsah a cíle první části projektu

Obsah vyučovací hodiny	Organizační forma	Čas (v minutách)
1. Představení projektu	Frontální výuka	5
2. Vypracování pracovního listu	Individuální práce	10
3. Poslech pohádky a brainstorming	Skupinová práce	30

Výchovně-vzdělávací cíle první části projektu:

- Žák vypíše informace o Oscaru Wildovi a jeho pohádkách
- Žák rozhodne na základě informací z internetu, která díla napsal Oscar Wilde
- Žák rozpozná, který z autorů je Oscar Wilde
- Žák po poslechu pohádky vyvodí, jaká je její nejdůležitější myšlenka

1.4.2.1.2 Plán výuky a její průběh

1.4.2.1.2.1 Představení projektu

Plán aktivity

Seznámíme žáky s tématem projektu a s produktem projektu, kterým bude knížka dvou pohádek s ilustracemi a recenzemi žáků. Abychom ověřili, že žáci v této aktivitě spatřují smysl, hned na začátku se jich zeptáme, co by jim tento projekt mohl přinést.

Následně necháme žákům vyplnit pracovní list o Oscaru Wildovi, odpovědi mohou dohledat na internetu.

1.4.2.1.2.2 Vypracování pracovního listu

Plán aktivity

Předtím než se žáci seznámí s první pohádkou projektu, tedy s pohádkou Šťastný princ, budou mít za úkol dohledat na internetu informace o Oscaru Wildovi, jež doplní do pracovního listu, které žákům rozdá učitel. Žáci budou pracovní listy vypracovávat samostatně v počítačové učebně. Touto aktivitou se propojí hodina českého jazyka s počítačovou výukou. Počítačová výuka je v současnosti brána jen jako zpestření běžného vyučování, smysluplné zařazení práce s počítačem do výuky však může mít vliv na zvýšení kvality poznání žáka a vést k lepšímu osvojení určitých poznatků a praktických dovedností. Vzhledem ke vzrůstající počítačové gramotnosti žáků ZŠ by se neměly moderní informační prostředky přehlížet a učitelé by se měli snažit využít jejich velkého vzdělávacího potenciálu. (Heclová, 2005) Dle Jandové mezi nesporná pozitiva výuky s počítači patří především možnost žáků zvolit si své individuální tempo při práci, možnost individualizace výuky i řízenost práce studentů. Počítač žákům prezentuje výběr informací, které učitel naplánoval. (Jandová, 1995)

Pracovní list je sestaven tak, aby žáci na internetu vyhledali základní informace o Oscaru Wildovi a jeho dílech. Je složen z pěti částí, prvním úkolem je zodpovězení jednoduchých otázek, druhým doplnění děl Oscara Wilda, třetím vybrání portrétu Oscara Wilda ze tří možností, čtvrtým úkolem je vybrat z nabídky díla, která napsal Oscar Wilde a pátým a zároveň posledním úkolem doplnění vět. Poté, co žáci pracovní listy vyplní, si zkontrolují s učitelem správné odpovědi. Na začátku další hodiny si žáci nabyté informace o Oscaru Wildovi připomenou vyplněním křížovky.

Průběh a reflexe aktivity

Co se týče práce na internetu, jde vidět, že žáky baví a že jsou schopni velmi rychle najít požadované informace. Práce na počítači jim zabrala jen několik minut, pracovali v tichosti a všichni vyplnili celý pracovní list bez chyby. Po dotazu učitele, který se ptal na to, jaký úkol z pracovního listu pro ně byl nejjednodušší, se shodli na tom, že čtvrtý úkol, kdy měli z nabídky vybrat díla Oscara Wilda. Vzhledem k tomu, že během vyplňování pracovního listu neměli žáci žádné dotazy, jednotlivé úkoly bych ani do budoucna neměnila. Co bych však změnila, je to, že bych připravila pracovní list v online formě, vzhledem k tomu, že žáci pracovali na počítačích.

1.4.2.1.2.3 Poslech pohádky a brainstorming

Plán aktivity

Také následující poslech pohádky Slavík a růže bude probíhat v počítačové učebně, kdy učitel žákům pustí na YouTube namluvenou pohádku o délce zhruba 18 minut. Poté, co si žáci poslechnou pohádku, shrnou si její děj a hlavní postavy a následně přijde na řadu komplexní výuková metoda známá pod názvem brainstorming. „*Hlavním smyslem brainstormingu je vyprodukovat co nejvíce nápadů a potom posoudit jejich užitečnost.*“ (Maňák, Švec, 2003, s. 164) Tuto metodu jsem vybrala proto, že vede k rozvoji netradičních způsobů myšlení a komunikace a umožňuje spontánní vyjadřování postojů. Domnívám se, že právě postoje a názory žáků jsou vzhledem k tématu pohádky, která je úzce spojená s etikou, nejpřínosnější. Předtím než tuto metodu zahájíme, je důležité žákům objasnit její pravidla.

Podle Maňáka a Švece se jedná o následující:

1. Žádné z navrhovaných řešení se nesmí kritizovat, žákům je povolena volnost v produkci nápadů
2. Cílem brainstormingu je vyprodukování co největšího množství nápadů
3. Každý návrh musí být zapsaný
4. Při vytváření nápadů se inspirujeme nápady už vyslovenými

Žáky seznámíme s pravidly brainstormingu a položíme jim otázku: Jaká je nejdůležitější myšlenka pohádky? Následně jim dáme chvílku na promyšlení. Každý účastník vysloví svou myšlenku a učitel ji zapíše na tabuli. Učitel je v tomto případě pouze v roli zapisovatele a nápady žáků nekomentuje. Ve chvíli, kdy jsou vyčerpány všechny nápady, učitel vyhlásí krátkou přestávku. Po přestávce přichází řada na kritické hodnocení všech sepsaných nápadů. Každý žák se může vyjádřit k jakémukoliv nápadu. Učitel koriguje názory a nabádá žáky k lepšímu zdůvodnění myšlenek.

Smyslem brainstormingu je v tomto případě žákům ukázat, že neexistuje jen jedna správná odpověď a že každý může mít na hlavní sdělení pohádky trochu jiný názor. V případě literárních děl je totiž dle mého názoru nejdůležitější nad myšlenkami a poselstvím autora přemýšlet, a ne přijít na to, co přesně svými slovy myslel. Vzhledem k tomu, že je pohádka velmi úzce spojená s láskou, v další části žáci vytvoří myšlenkovou mapu, v jejímž centru bude pojem „láska“.

Průběh a reflexe aktivity

Žáci poslouchali pohádku na YouTube, kterou namluvil Vlastimil Brodský. Zpočátku seděli naprosto tiše a pozorně poslouchali, po polovině pohádky však někteří z nich přestali dávat pozor. Pohádka, která trvala více než 18 minut, pro ně byla zřejmě příliš dlouhá. Učitel jim proto řekl, aby si na internetu vyhledali text a poslouchali pohádku společně se sledováním textu, díky čemuž začali děj lépe vnímat. Bylo znát, že žáci jsou z konce pohádky velmi překvapení a ihned po jejím skončení se chtěli pustit do vášnivé debaty, takže je musel usměrnit učitel tak, aby se soustředili na následující brainstorming. Učitel vyzval žáky, aby v několika větách shrnuli, o čem pohádka byla a kdo byli protagonisté pohádky. Se shrnutím děje, vyjmenováním hlavních postav a s výčtem jejich charakterových vlastností neměli žáci problém. Následně jim učitel položil otázku, jaká je podle nich nejdůležitější myšlenka pohádky. Doprostřed tabule napsal název pohádky a kolem dopisoval nápady žáků. Tato aktivita pro ně však byla velmi náročná a učitel je musel navádět dalšími otázkami, aby přišli s nějakými nápady. Na tabuli se postupně objevila slova jako nevděčnost, obětování se, láska, důvěra, pýcha, která se projevila ve chvíli, kdy dívka nechtěla studentovu růži a dala přednost šperkům, smutek, smrt a také to, že se všechno stalo jen tak pro nic za nic. O těchto motivech následně dále diskutovali a rozvíjeli je. Většinou z nich přišlo, že se slavík obětoval zcela zbytečně a že láska, kterou student cítil k dívce, nebyla pravá. Jedna žákyně přemýšlela i nad tím, proč student zahodil růži a nedal ji někomu jinému.

Tato aktivita proběhla také na další škole v sedmé třídě, kde učitel s žáky probíral Oscara Wilda, a proto do hodin začlenil také některé z aktivit, které jsem navrhla. Učitel žákům také pustil video na YouTube, vybral však takové, které nebylo pouze audioknihou, jednalo se o animovaný film Josefa Kábrta z roku 1967 a bylo téměř o polovinu kratší. Žáci se po celou dobu sledování videa a poslechu pohádky soustředili a nepromluvili jediné slovo. Díky tomuto poznatku vím, že bych také příště volila kratší video s obrazem i zvukem. Následující aktivity probíhaly téměř stejně jako u předchozí třídy. Žáci však byli aktivnější, měli sami více nápadů a nepotřebovali tak velkou podporu učitele. Odpovědi žáků obou tříd však byly velmi podobné.

1.4.2.2 2. hodiny: Opakování učiva, tvorba myšlenkové mapy, diskuze o pohádce Slavík a růže

1.4.2.2.1 Rámcový obsah a cíle druhé části projektu

Obsah vyučovací hodiny	Organizační forma	Čas (v minutách)
1. Opakování	Individuální práce	5
2. Vytvoření myšlenkové mapy	Frontální výuka, individuální práce	10
3. Diskuze o pohádce Slavík a růže	Práce ve dvojicích	15
4. Reflexe průběhu diskuze	Skupinová práce	5
5. Prezentace argumentů	Skupinová práce	10

Výchovně-vzdělávací cíle druhé části projektu:

- Žák si prostřednictvím křížovky zopakuje informace nabyté v předcházející hodině
- Žák vytvoří myšlenkovou mapu, jejímž klíčovým slovem je láska
- Žák diskutuje se spolužáky o pohádce Slavík a růže
- Žák prezentuje argumenty před třídou

1.4.2.2.2 Plán výuky a její průběh

1.4.2.2.2.1 Opakování formou křížovky

Plán aktivity

Na začátku hodiny si žáci zopakují informace, které vyhledávali na internetu předchozí hodinu prostřednictvím křížovky. Při této aktivitě doplní do křížovky devět slov,

díky kterým odkryjí tajenku se slovem dekadence. Následně si krátce s učitelem řeknou, co to je dekadence a jak souvisí s tvorbou Oscara Wilda.

Průběh a reflexe aktivity

Tato aktivita byla pro žáky velmi náročná, což se potvrdilo ve chvíli, kdy žádný žák nedokázal vyplnit celou tajenku. Jeden žák dokonce dokázal doplnit pouze dvě slova, ostatní však správně vyplnili minimálně pět slov. Největší problém jim dělalo doplnění vět číslo 7 a 8, kdy měli do křížovky vepsat jméno syna Oscara Wilda a jeho manželky. Na jméno syna si někteří žáci vzpomněli, ale jméno manželky spisovatele nedokázal doplnit nikdo, a to i přesto, že obě jména vyhledávali na internetu při práci s pracovním listem.

Vzhledem k této zkušenosti bych příště tato jména vynechala a zvolila jednodušší slova.

1.4.2.2.2 Vytvoření myšlenkové mapy

Plán aktivity

Další aktivitou bude tvorba myšlenkové mapy. Myšlenková mapa, kterou žáci vytvoří, bude součástí výsledného produktu, tedy knížky s pohádkami. „*Myšlenková mapa je obrazovým vyjádřením paprskovitého myšlení. Jde o proces, jakým lidský mozek přemýšlí a přichází s nápady. Tím, že jej zachytíme a znázorníme, vytvoříme myšlenkovou mapu, vnější zrcadlo odrážející to, co se děje uvnitř našich hlav.*“ (Buzan a Buzan, 2012, s. 42)

Dle Kosíkové myšlenková mapa umožňuje rozvíjet myšlenky a usnadňuje jejich zaznamenávání a zpracování. Během tvorby takovéto mapy člověk přemýšlí nad tématy v kontextu, díky čemuž se podstatně lépe soustředí. Podle současného trendu v psychologii vzdělávání výuka zaměřená pouze na výkon, kdy není ponechán dostatečný prostor pro individuální pochopení, nedostačuje požadavkům na vzdělávání v dnešní informační společnosti. Změnou požadavků na žáka směrem ke kritickému myšlení se vytvořil tlak na změnu pojetí výuky a vzdělávání směrem od zprostředkovatelského přístupu ke vzdělávanému. (Kosíková, 2011)

Aktivita bude probíhat tak, že učitel žákům položí otázku „Co se vám jako první vybaví, když se řekne pojem láska?“. K zapisování pojmů, které žáci vysloví, nám bude sloužit papír s předpřipravenou mapou, tedy s pojmem láska v centru a s dalšími deseti volnými políčky, do kterých budeme zapisovat návrhy žáků. Poté, co se všechna políčka zaplní, žáci rozvinou slova, která měla spojená s láskou a najdou další dvě spojení, které učitel zapíše do připravených políček.

Například jeden z žáků řekne, že má lásku spojenou s důvěrou. Poté se žáků zeptáme, jaké pojmy se jim pojí se slovem důvěra, čímž se nám v konečném výsledku myšlenková mapa rozroste o 40 pojmů spojených s pojmem láska.

Průběh a reflexe aktivity

Tato aktivita nakonec probíhala trošku jinak, než jsem plánovala. Učitel myšlenkovou mapu pojal jako součást pracovního listu o Oscaru Wildovi a jeho dílech. Do připraveného oválu si žáci vepsali slovo láska a kolem něj dopsali deset slov, která se jim jako první při vyslovení slova láska vybavila. Aktivitu všichni žáci pochopili a během několika minut měli slova sepsaná. Opakovaně se objevovala slova jako štěstí, vztah, přátelství, radost, důvěra. Posléze ti, kteří chtěli, svá slova přečetli před celou třídou.

Původně jsem zamýšlela, že žáci doplní do myšlenkové mapy čtyřicet slov, v praxi se však ukázalo, že by tato aktivita zabrala příliš mnoho času a nezbyl by čas na další aktivity, takže se učitel rozhodl, že žáci doplní pouze deset slov. Domnívám se, že i sepsání deseti slov je dostačující k tomu, aby si žáci vyzkoušeli práci s myšlenkovou mapou a pochopili její princip. Seznámení se s principem brainstormingu mohou využít i do budoucna, ať už na střední škole, vysoké škole, nebo v práci.

1.4.2.2.2.3 Diskuze o pohádce Slavík a růže

Plán aktivity

V následující aktivitě budou žáci rozděleni do dvojic. Jeden žák z dvojice bude mít za úkol mluvit o negativech pohádky a bude se snažit najít co nejvíce argumentů, aby svého spolužáka přesvědčil o tom, že je pohádka špatná. Druhý žák bude naopak v roli člověka, kterému se pohádka líbila a bude hledat argumenty, které by přesvědčily spolužáka o tom, že je pohádka skvělá. Na tuto aktivitu budou vyhrazeny dvě minuty. Následně si žáci přehodí své role a předsednou si k jinému spolužákovi, který zastává opačný názor. Diskuze se opět bude opakovat.

Průběh a reflexe aktivity

Vzhledem k tomu, že se jednalo o práci ve dvojicích, bylo velmi těžké uhlídat, aby žáci mluvili o tom, o čem mají. Učitel mezi nimi pravidelně procházel a usměrňoval je. Žáci klady a zápory pohádky neprezentovali jen svému spolužákovi, ale napsali si je také na papír. Po dvou minutách se role žáků přehodila. Někteří žáci pracovali tak, jak měli, ale někteří se bavili o věcech, které s diskuzí nesouvisely.

Bylo znát, že pro žáky byla tato aktivita poměrně náročná, protože byli schopni v každé z rolí vymyslet pouze několik argumentů a nesnažili se je nijak rozvíjet.

V budoucnu bych pravděpodobně tuto aktivitu nahradila jinou, která pro žáky nebude tak náročná.

1.4.2.2.2.4 Reflexe průběhu diskuze ze strany žáků

Plán aktivity

Po aktivitě bude následovat krátká reflexe, kterou budou provázet následující otázky:

- Ve které roli ses cítil/a lépe a proč?
- Bylo pro tebe náročné argumentovat názory, které osobně nezastáváš?
- Myslíš si, že tvůj oponent uváděl dobré argumenty? Dokázal tě alespoň částečně přesvědčit?
- K čemu je dobré vyzkoušet si být v roli zastávce i odpůrce?

Žáci odpovědi na otázky sepiší na papír.

Průběh a reflexe aktivity

Žáci měli odpovědi sepsané během několika minut. Většina žáků se shodla na tom, že se lépe cítili v záporné roli, vzhledem k tomu, že vnímali jako jednoduší najít zápory než klady pohádky, protože se jim zdálo, že se v pohádce objevuje více negativních věcí. Pět žáků ze třídy uvedlo, že se cítili lépe v kladné roli, protože vnímali, že pohádka má přínos. Dva žáci na papír napsali, že se necítili dobře ani v jedné roli. Na druhou otázku většina žáků odpověděla, že pro ně bylo náročné argumentovat názorem, který nezastávali. Šest z nich naopak uvedlo, že jim to nedělalo problém. Na třetí otázku, zda se jim zdálo, že oponent uváděl dobré argumenty a dokázal je alespoň z části přesvědčit o své „pravdě“, se odpovědi ano a ne objevovaly téměř ve stejné míře. Někteří žáci také na papír napsali, že sice spolužák uváděl dobré argumenty, ale přesvědčit je nedokázal. Odpovědi na poslední otázku „K čemu je dobré vyzkoušet si být v roli zástupce i odpůrce?“ byly poměrně různorodé. Někteří psali, že je dobré umět se vcítit do jiné role, další uvedli, že je dobré si uvědomit, že má každý jiný názor. Deset žáků se shodlo na tom, že by tato schopnost byla přínosná, kdyby se dostali do politiky. Četnost této odpovědi mě při vyhodnocování velmi překvapila a nečekala jsem ji, je však díky ní znát, že schopnost argumentace a přesvědčování je i u žáků základní školy velmi úzce spojená s politikou.

1.4.2.2.2.5 Presentace argumentů

Po skončení reflexe budou žáci prezentovat argumenty, které obhajují i kritizují pohádku. Společně se budou snažit dát dohromady co nejvíce argumentů pro a proti, tak aby se neopakovali. Ke každému argumentu se budou moci žáci vyjádřit. Tato aktivita bude sloužit jako příprava na následující aktivitu, tedy na napsání recenze o pohádce Slavík a růže.

Průběh a reflexe aktivity

Žáci si sepsali klady a zápory pohádky, o nichž diskutovali, na papír a následně je prezentovali před třídou. Společně dokázali najít více negativ než pozitiv. Mezi negativy se objevovalo například to, že byl příběh moc smutný, že slavík zemřel bezdůvodně a že dívka na konci pohádky odmítla růži. Společně se také žáci shodli na tom, že jako negativum pohádky spatřují pýchu zastoupenou chováním dívky. Často se také objevoval názor, že byla celá pohádka negativní a žáci v ní nedokázali najít žádná pozitiva. Jako pozitiva spatřovali žáci slavíkovo obětování se, přátelství mezi slavíkem a studentem, trpělivost studenta a poučení se z chyb. Většina studentů také kladně hodnotila motiv lásky, který hrál v pohádce klíčovou roli. Diskuze nad argumenty žáky bavila a aktivně se do ní zapojila celá třída, většina žáků se shodla na totožných kladech a záporech pohádky.

1.4.2.3 3. hodina: Psaní a hodnocení recenzí

1.4.2.3.1 Rámcový obsah a cíle třetí části projektu

Obsah vyučovací hodiny	Organizační forma	Čas (v minutách)
Pracovní list recenze	Individuální práce	10
Psaní recenze	Práce ve dvojicích	40
Kontrola a hodnocení recenzí spolužáky	Práce ve dvojicích	10

Poznámka k obsahu vyučovací výuky: Na tuto část projektu bylo vyhrazeno 60 minut

Výchovně-vzdělávací cíle třetí části projektu:

- Žák vyplní pracovní list
- Žák napíše recenzi
- Žák opraví recenzi svého spolužáka

1.4.2.3.2 Plán výuky a její průběh

1.4.2.3.2.1 Pracovní list recenze

Plán aktivity

Další hodina bude věnovaná psaní recenzí, na tuto aktivitu žáky připravíme vyplněním pracovního listu. Učitel každému žákovi rozdá pracovní list a žáci budou v tichosti pracovat na jeho vyplnění. V případě, že nebudou něčemu rozumět, budou se moci zeptat učitele. V první části pracovního listu se žáci seznámí s definicí recenze podle A. Seifertové. Následně budou několika slovy zodpovídat úkoly.

V další části pracovního listu budou žáci pracovat se čtyřmi krátkými úryvky, nahrazovat slova v textu synonymními výrazy a budou mít za úkol napsat další dva slohové útvary, které se řadí k publicistickému stylu. Poté, co bude většina žáků s vypracováním hotová, bude následovat společná kontrola pracovních listů. Během společné kontroly žáci nebudou otázky doplňovat do papíru. Učitel na konci hodiny pracovní listy vybere a zhodnotí je.

Průběh a reflexe aktivity

Práce s pracovními listy trvala žákům pouze několik minut, to však bylo dáno i tím, že někteří žáci vyplnili pouze část pracovního listu. Učitel žáky během aktivity obcházel, kontroloval práci s pracovními listy a zodpovídal jim jejich otázky. V průběhu aktivity došel učitel k názoru, že žáci nebudou schopni vyplnit jeden z úkolů, při němž měli v textech, které knihy hodnotí pozitivně, vyznačit výrazy, jež vyjadřují pozitivní hodnocení. Vzhledem k tomu, že by podle jeho názoru tento úkol žádný z žáků nesplnil, řekl jim, aby jej vynechali. Během společné kontroly pracovních listů byli žáci schopní dát dohromady téměř všechny úkoly. Největší problém jim však činilo zodpovězení otázky, co mají recenze společného a co musí obsahovat, abychom je mohli považovat za recenzi. U tohoto úkolu se proto učitel zastavil déle a společně jej rozebrali. Potíže jim dělalo také nalezení synonym ke slovu „stravitelným“ a poslední úkol, kdy měli napsat další dva útvary patřící do publicistického stylu. Společně dokázali jmenovat pouze jeden, a sice kritiku.

V budoucnu bych po konzultaci s učitelem v pracovním listu vynechala úkol, který byl dle učitele pro žáky příliš náročný, a vybrala bych jednodušší výraz, který by měli

nahrazovat synonymem. Domnívám se, že se učiteli touto aktivitou otevřel prostor pro zopakování jednotlivých stylů a funkčních útvarů, které se k nim řadí.

1.4.2.3.2.2 Hodnocení pracovních listů učitelem

Plán aktivity

Při procházení pracovních listů učitel zaznamenal, že žáci některé úkoly vůbec nevypracovali, což podle mého názoru vycházelo především ze skutečnosti, že učitel žákům neoznámil, že bude na konci hodiny pracovní listy vybírat a hodnotit. Téměř všichni žáci vypracovali úkol číslo jedna, kdy měli vypsát, na co vše mohou číst recenze. Velký problém jim činil druhý úkol, kde měli napsat, co mají recenze společného a co musí obsahovat. Tento úkol dokázalo vypracovat pouze šest žáků. Úkoly 3 a 4 zvládli téměř všichni žáci bezchybně, podobně dobře si vedli u vypracování úkolů k přiloženým textům. Velké potíže jim dělalo nahrazení slov synonymním výrazem i sepsání dalších dvou slohových útvarů řadících se k publicistickému stylu. Vzhledem k tématu pracovního listu ohodnotil učitel žáky procenty. Pouze dva žáci dosáhli více než 90 %.

1.4.2.3.2.3 Psaní recenze

Plán aktivity

Tato aktivita bude založena na společné činnosti mladších a starších žáků, a sice třídy 7. B, která je klíčovou třídou projektu, a třídy 9. B. Z rámcově vzdělávacího programu vychází, že tato výuková metoda založená na spolupráci a společné akci starších a mladších žáků rozvíjí strategii směřující ke kompetenci komunikativní. Konkrétně je jedním z bodů této strategie skutečnost, že škola zařazuje činnosti, které umožňují komunikaci s různými věkovými skupinami žáků i s dospělou populací. Učitel žáky posadí tak, aby spolu v jedné lavici seděl starší žák s mladším. Úkolem mladších žáků, které jsme v předchozích hodinách seznámili s tím, jak se recenze píše, bude to, aby staršímu žákovi shrnuli dějovou linii pohádky, objektivně zhodnotili klady a zápory pohádky a rovněž pohádku zhodnotili subjektivně. Starší žáci budou mít za úkol dát recenzi formu a sepsat ji.

Psaní recenzí ve spolupráci mladších a starších žáků má své výhody i nevýhody. Klíčovou výhodou je, že žáci budou rozvíjet komunikativní dovednosti a vyzkouší si zcela novou metodu práce. Další výhodou je, že budou tímto způsobem práce rozvíjet také organizační schopnosti a práce bude rozvržena tak, aby recenze byly sepsány co nejlépe na základě možností mladších a starších žáků. Nevýhodu spatřuji v tom, že mladší žáci mohou mít strach vyjádřit své názory před staršími žáky a že žáci společně nemusí umět

dobře spolupracovat. Kvůli tomu je nutné, aby na společnou práci dohlížel učitel a případně žáky usměrňoval a pomáhal jim.

Průběh a reflexe aktivity

Zpočátku byli žáci nesmělí z toho, že mají komunikovat se staršími žáky. Bylo však znát, že starší žáky role zkušenějších bavila a mladším žákům se snažili co nejvíce pomoci. Až na některé výjimky žáci spolupracovali velmi dobře. V první části aktivity žáci 7. B žákům 9. B shrnuli obsah pohádky. Pohádku Slavík a růže žáci probírali v hodinách českého jazyka v minulém roce, takže ji znali. Poté žáci začali vyjmenovávat klady a zápory pohádky, většina z nich se držela těch, které třída shrnula v diskuzi v předchozích hodinách. Většina uváděla jako zápor pohádky to, že skončila špatně a objevovala se v ní nespravedlnost, pozitivně naopak vnímali motiv lásky. Následně každý žák vyjádřil svůj vlastní názor na pohádku. Tuto část aktivity časově řídil učitel tak, aby starší žáci stihli recenzi sepsat. Následně začali žáci 9. B sepisovat recenzi a v průběhu psaní se doptávali mladších žáků na některé věci.

1.4.2.3.2.4 Kontrola a hodnocení recenzí spolužáky

Plán aktivity

Poté, co žáci recenze dopíší, vymění si sepsanou recenzi s jinou dvojicí, která ji bude mít za úkol opravit, a sice tak, že tužkou vyznačí pravopisné chyby a vlnovkou podtrhne stylistické nedostatky. Tato aktivita bude probíhat tak, že chyby a stylistické nedostatky budou mít za úkol vyhledat mladší žáci, tedy žáci 7. třídy, a starší žáci budou v roli kontrolorů. Poté, co si žáci 7. třídy budou myslet, že případné chyby vyhledali, starší žáci po nich ještě jednou práci zkontrolují a případně jim ukáží chyby, které vynechali. Následně budou mít dvojice za úkol dohodnout se na konečné známce, kterou tužkou napíšou pod recenzi a slovně pod práci zhodnotí, zda se opravdu jedná o recenzi a zda splnila svůj účel. Ještě předtím než tato aktivita začne, učitel žákům objasní, co je možné považovat za stylistické chyby. Na konci učitel recenze od žáků vybere a po vyučování je opraví a zhodnotí.

Průběh a reflexe aktivity

Poté, co učitel vysvětlil žákům průběh aktivity a objasnil jim, co mohou považovat za stylistické nedostatky, začali mladší žáci vyhledávat v textu chyby. Většina z nich se zaměřila pouze na vyhledávání pravopisných chyb, na stylistické chyby je upozornili až žáci 9. třídy. Mladší a starší žáci spolupracovali bez problémů, bylo znát, že se žáci 9. třídy v roli učitelů cítili dobře.

1.4.2.3.2.5 Kontrola a hodnocení recenzí učitelem

Plán aktivity

Na konci hodiny učitel od žáků recenze vybral a vyhodnotil. Kromě pravopisných a stylistických nedostatků se zaměřil i na to, zda recenze splnila svůj účel a slovně vyzdvihl některé z kvalit textu. Co se týče pravopisných chyb, podařilo se žákům během jejich opravování téměř všechny odhalit a opravit. Dokázali také najít některé ze stylistických prohřešků a podtrhnout je. Co se týče obsahu, bohužel převažovaly především slabé texty, jen několika málo žákům se podařilo sepsat opravdu kvalitní recenzi. Většina recenzí byla nedostatečná svou délkou i množstvím informací, což příkládám především tomu, že učitel musel pracovat s velkou skupinou žáků a neměl příliš mnoho prostoru na to, aby na každou dvojici zvlášť dohlížel.

Texty se od sebe poměrně dost lišily, zatímco někteří se zaměřili především na sepsání informací o pohádce, případně autorovi, jiní tyto informace naopak vynechali a zaměřili se pouze na subjektivní hodnocení. Hodnotící část byla u většiny textů slabá, žáci sepsali pouze několik vět o tom, proč se jim pohádka líbila či nelíbila a vynechali shrnutí. Všechny recenze žáků navíc postrádaly nadpis, což bylo dáno především tím, že jim učitel zapomněl zdůraznit, že by recenze měla mít i vhodný nadpis.

U některých recenzí bylo také patrné, že se jedná spíše o hodnocení žáka 9. třídy než sepsání myšlenek žáka 7. třídy. Příkladem je tato recenze: *„Kdo růže netrhal, neví, jak voní. Kdo lásku nepoznal, neví, jak bolí.“ Pod tímto citátem si představí každý z nás něco jiného. Mně tento citát připomene dílo Slavík a růže od autora Oscara Wilda. Příběh o lidské povrchnosti, smutku či bolesti. V díle je přesně nastavené zrcadlo společnosti, jedni jsou ochotni pro lásku zemřít, jiní si těchto činů ani nevážejí. Poetické zpracování Vás vtáhne do krutého příběhu. Každý příběh nemá šťastný konec. „Když končí milostná hra, slavík umlká.“ Vřak posud' te sami.“ (archiv autorky)*

Při navrhování projektu jsem tušila, že by žákům 7. třídy mohlo činit potíže sepsání recenze, proto jsem zvolila variantu spolupráce se staršími žáky. Během hodnocení jsem však zjistila, že i žáci 9. ročníku měli s tímto slohovým útvarem potíže. Příště bych před samotným psaním recenze žákům více přiblížila, jaké náležitosti by měla obsahovat. Ideální by také bylo, kdyby učitel během této aktivity pracoval s podstatně menší skupinkou žáků.

1.4.2.4 4. hodina: Ilustrace k pohádce Slavík a růže, výběr ilustrace na titulní stranu

1.4.2.4.1 Rámcový obsah a cíle třetí části projektu

Obsah vyučovací hodiny	Organizační forma	Čas (v minutách)
Ilustrace k pohádce Slavík a růže	Individuální práce	30
Výběr ilustrace na titulní stranu	Skupinová práce	10
Hodnocení ilustrací	Frontální výuka	5

Výchovně-vzdělávací cíle čtvrté části projektu:

- Žák nakreslí ilustraci k pohádce Slavík a růže
- Žák posoudí, která ilustrace spolužáků je nejvhodnější na titulní stranu

1.4.2.4.2 Plán výuky a její průběh

1.4.2.4.2.1 Ilustrace k pohádce Slavík a růže

Plán aktivity

Poté, co si žáci poslechnou pohádku Slavík a růže a budou nad ní argumentovat, čeká je tvorba ilustrací k pohádce. Tvorbou ilustrací v rámci projektové výuky uplatníme mezipředmětové vztahy, ke kterým dává Rámcový vzdělávací program učitelům velký prostor. Jednu z deseti oblastí učiva, kterou je v našem případě Jazyková komunikace propojíme s oblastí nazvanou jako Umění a kultura, do níž spadá hudební a výtvarná výchova.

Výtvarná výchova je výchovným a vzdělávacím předmětem, který se zaměřuje na rozvoj dispozic žáka a směřuje ke vzdělání a výchově kultivovaného a kritického příjemce umění. Žák by měl být schopen uplatnit zkušenost s uměleckým dílem a užitým uměním ve svém běžném životě a měl by být také schopen využít abreaktivní a relaxační aspekty vlastní výtvarné činnosti. (Losotová, Bejlovec, 2010)

Ilustrace literárních děl je nejběžnějším způsobem, jak propojit slovo s obrazem. Ilustraci je možné chápat jako obrazy, které slova popisují, dokreslují. Je důležité, aby si žáci uvědomili, že má ilustrace význam i při četbě a při hlubším vnímání a osvojování si literárních textů. Podle Zítkové plní ilustrace uměleckou a umělecko-estetickou funkci, poznávací funkci, výchovně-vzdělávací funkci, která se projevuje v poznávacím, myšlenkovém a volném rozvoji osobnosti dítěte, mravní a sociálně-výchovnou funkci a v neposlední řadě funkci rekreační, která poskytuje dětem estetický zážitek a uvolnění. (Zítková, 2005)

Učitel žákům nezadá konkrétní téma, mohou tedy nakreslit ilustraci k jakékoli části pohádky. Stejnou volbu budou mít žáci také při výběru techniky, budou moci kreslit tužkou, pastelkami i malovat vodovými barvami. Mým předpokladem je, že bude většina žáků ilustrovat slavíka nebo růži. Následovat bude výběr ilustrace na titulní stranu knihy a slovní hodnocení učitelem.

Průběh a reflexe aktivity

Od začátku bylo vidět, že žáky tato aktivita bavila. Bez řečí se pustili do kreslení ilustrací, obzvláště dívky si na nich daly velmi záležet, většina ilustrací byla velmi povedená. Žáci potvrdili můj předpoklad, že si většina z nich vybere k ilustrování slavíka nebo růži. Šest žáků opravdu odevzdalo ilustraci se slavíkem, šest z nich ilustraci s růží, čtyři ilustraci, na niž vyobrazili slavíka i růži, pět ilustrovalo studenta, dva studenta s dívkou a jedna žačka odevzdala velmi povedenou kresbu dívky. Co se týče techniky, většina žáků se rozhodla pro kresbu pastelkami, čtyři nakreslili ilustrace pouze tužkou, ale povedlo se jim obrázky velmi hezky vystínovat, pět žáků ze třídy malovalo vodovými barvami. K nejzajímavějším ilustracím podle mého názoru patří ilustrace dívky, které ruka studenta předává růži. Tato ilustrace na mě působí tak, že ji namalovala podstatně starší žačka s velkým talentem. Další ilustrací, která mě velmi zaujala, je ilustrace rudé růže, která je dozdobená nalepenými zbytky z ostrouhané tužky. Velmi působivá je také ilustrace zpracovaná ve formě komiksu.

Tuto aktivitu hodnotím pozitivně, žáci v tichosti pracovali, pouze posledních několik minut, kdy už měli někteří ilustrace hotové, se z lavic ozývalo tiché mluvení. Po skončení malování se učitel žáků zeptal, jak je ilustrování bavilo. Většina se shodla na tom, že je bavilo moc a dodávali, že se těší na to, až ilustrace uvidí v knize. Na této aktivitě bych v budoucnu nic neměnila.

1.4.2.4.2.2 Výběr ilustrace na titulní stranu

Plán aktivity

Poté, co žáci ilustrace dokreslí, budou hlasovat o ilustraci, která se stane titulní stranou knihy. Hlasování proběhne ve dvou kolech. V prvním kole dostane každý žák přidělené číslo od jedné do pětadvaceti. Učitel na tabuli zapíše čísla pod sebe a za každý hlas jim přidělí jednu čárku. Žáci mohou v prvním kole hlasovat pro libovolný počet ilustrací a hlasovat budou zvednutím ruky. Poté, co učitel ukáže všechny ilustrace žákům, spočítá hlasy. Pět ilustrací s nejvyšším počtem hlasů postoupí do druhého kola. V druhém kole už bude moci každý žák hlasovat jen jednou. Vítěznou ilustrací se stane ta s největším počtem hlasů. Dvoukolovým hlasováním chci předejít tomu, aby některé z ilustrací nedostaly ani jeden hlas, a tak žáci nebyli zklamaní.

Průběh a reflexe aktivity

Učitel postupně ukazoval žákům obrázky a žáci hlasovali. Podle mého předpokladu každý obrázek získal alespoň jeden hlas. Do druhého kola postoupily ilustrace, které i podle mého názoru patří mezi nejpovedenější. Nejvíce hlasů získala černobílá ilustrace slavíka, dvě ilustrace slavíka a růže, ilustrace růže a ilustrace s dívkou z pohádky. V druhém kole si nejvíce hlasů vybojovala detailně vyvedená ilustrace slavíka a růže.

Jsem ráda, že jsem zvolila dvoukolový systém hlasování. Domnívám se, že kdyby žáci mohli hlasovat jen jednou, některé obrázky by nezískaly ani jeden hlas a žáci, kteří si dali na ilustracích záležet, by mohli být zklamaní.

1.4.2.4.2.3 Hodnocení ilustrací

Plán aktivity

Na závěr se učitel během hodnocení vyjádří k originalitě, nápaditosti, pečlivosti zpracování, barevnosti a úpravě jednotlivých ilustrací. Učitel se ke všem obrázkům vyjádřil pozitivně, protože bylo vidět, že si každý z žáků dal záležet.

1.4.2.5 5. hodina: Seznámení s pohádkou Sobecký obr, reprodukce pohádky

1.4.2.5.1 Rámcový obsah a cíle třetí části projektu

Obsah vyučovací hodiny	Organizační forma	Čas (v minutách)

Seznámení s pohádkou Sobecký obr	Frontální výuka	5
Předvídání z klíčových slov	Hromadná diskuze	10
Reprodukce pohádky žáky	Práce ve dvojicích	30

Výchovně-vzdělávací cíle páté části projektu:

- Žák předvídá z klíčových slov a z obrázku, o čem pohádka je
- Žák reprodukuje pohádku

1.4.2.5.2 Plán výuky a její průběh

1.4.2.5.2.1 Seznámení s pohádkou Sobecký obr

Plán aktivity

V následujících hodinách budou žáci pracovat s další pohádkou Oscara Wilda, a sice s pohádkou Sobecký obr. Tuto pohádku jsem vybrala zejména z toho důvodu, že skrze ni může učitel v hodinách pracovat s průřezovými tématy, které jsou povinnou součástí základního vzdělávání. Rozsah a způsob realizace průřezových témat stanovuje ŠVP. Prostřednictvím pohádky Sobecký obr učitel seznámí žáky především s průřezovým tématem osobnostní a sociální výchova. V těchto hodinách bude učitel také pracovat s jednou ze čtenářských technik, a sice s předvídáním. Žáci budou následně přepisovat pohádku vlastními slovy, vyplní pracovní list o náboženství, kterého se pohádka dotýká, budou pracovat s kartami DIXIT, které rozvíjí u žáků představivost, a v neposlední řadě budou diskutovat nad oběma pohádkami, které jsem v rámci projektu vybrala.

1.4.2.5.2.2 Předvídání z klíčových slov

Plán aktivity

Žákům ukážeme obrázek z pohádky Sobecký obr, na tabuli vepíšeme klíčová slova obr, zahrada, náboženství a děti a zeptáme se jich, o čem si myslí, že by pohádka podle obrázku a podle zadaných klíčových slov mohla být. Každý žák může vyslovit jakýkoliv názor nebo reagovat na názor svého spolužáka. Učitel před zahájením této aktivity bude žáky informovat o tom, že nesmí názory svých spolužáků jakkoliv zesměšňovat. Po

skončení návrhů žáků učitel žáky informuje o tom, kdo je autorem pohádky, s níž budou pracovat.

Dle Křivánka je předvídání v kontextu čtenářství jednou ze základních čtenářských strategií. (Křivánek, 1998) Kelleyová dodává, že to ve chvíli, kdy žákům ukážeme, jak používat strategii předvídání efektivně, může ovlivnit jejich vztah ke čtení a zároveň připouští, že právě předvídání může být důvodem k tomu, abychom knihu vůbec otevřeli. Předvídání nám dle slov Kelleyové pomáhá stanovit náš účel a smysl četby. Z jejích slov také vyplývá, že žáci, kteří dokáží efektivně předvídat, bývají úspěšnější při výběru knih, které následně skutečně naplní jejich očekávání. Většinou také shledávají čtení více uspokojující a jsou spokojenějšími čtenáři. Z právě těchto důvodů jsem do projektové výuky i já zařadila tuto významnou čtenářskou strategii, která mimo jiné vede k rozvíjení představivosti žáků. (Kelleyová, 2013)

Průběh a reflexe aktivity

Žáci byli během této činnosti velmi aktivní a většina se shodla na tom, že malý hoch na obrázku bude nějaká biblická postava, protože má nad hlavou svatozář. Postavu nijak nepojmenovali, jejich poznatek pravděpodobně vycházel z toho, že v tomto pololetí probírali v hodinách českého jazyka Bibli, konkrétně Starý zákon. Další návrhy, které se z řad žáků ozývaly, se týkaly například toho, že pohádka pravděpodobně bude o přátelství a o napravení. A sice o přátelství dvou postav z obrázku, tedy malého chlapce a obra, kteří spolu budou v zahradě pěstovat květiny. Zajímavé bylo, že si ani jeden z žáků nevšiml skutečnosti, že má chlapec na obrázku vyobrazené rány na ruku a na nohu. Učitel se proto doptával žáků na to, proč si myslí, že má chlapec na těle rány. Žáci se poměrně rychle dostali ke správné odpovědi. Následně jim učitel řekl, že autorem pohádky je Oscar Wilde a rovněž žákům připomněl pohádku Slávik a růže z minulých hodin. Někteří žáci se ptali, zda i tato pohádka skončí také špatně. Během této aktivity bylo znát, že žáky předvídání pohádky baví, do této aktivity se zapojili se svými návrhy téměř všichni, na této aktivitě bych proto ani do budoucna nic neměnila.

1.4.2.5.2.3 Reprodukce pohádky žáky

Plán aktivity

Žáky rozdělíme do dvojic a každé dvojici dáme část pohádky označenou čísly jedna až deset. Každá z dvojic si pohádku potichu přečte a následně bude mít za úkol vlastními slovy v několika větách sepsat, o čem jejich část byla. Poté postupně podle přidělených čísel jeden ze dvojice přečte vlastními slovy sepsanou část pohádky. Nově vytvořená

pohádka bude následně přepsána do knihy, která se stane výsledným produktem projektu. Vzhledem k tomu, že budeme s pohádkou dále pracovat, učitel žákům přečte vlastní zkrácenou verzi tak, aby byly v pohádce obsaženy veškeré klíčové motivy.

V případě nácvičku souvislého jazykového projevu je způsob reproduktivní stejně důležitý jako postup produktivní, přičemž by se měla produkce a reprodukce střídat a prolínat. Hodnota reprodukce spočívá v tom, že učitel může srovnávat, jak jednotliví žáci individuálně chápou předlohu, a porovnávat jejich reprodukci s výchozím textem. Rozlišujeme reprodukci doslovnou, věrnou, volnou, zkrácenou, výběrovou a s obměnou. (Hubáček, 1990) V případě této aktivity se bude jednat o reprodukci volnou, kdy žáci zachovávají obsahové prvky předlohy, ale pro vyjádření skutečnosti musí hledat vlastní jazykové prvky.

Průběh a reflexe aktivity

Tuto aktivitu se učitel rozhodl začlenit do hodin hned ve dvou třídách. Žáci ve třídě ve znojenské škole, která se účastnila celého projektu, dostali do dvojic jednu vybranou část pohádky, kterou měli následně přepsat vlastními slovy. Tato aktivita však žákům zabrala hodně času. I přesto, že jim byl úkol učitelem jasně vysvětlen, měli celou řadu otázek, které vycházely především z toho, že nevěděli, jak moc mohou text měnit. Nakonec žáci reprodukováné texty odevzdali učiteli, který opravil chyby. Nakonec si pohádku v očíslovaném pořadí přečetli. Bylo patrné, že vzhledem k tomu, že každý četl jen svou část, měli žáci velký problém se koncentrovat na vnímání textu. Na tento problém jsem myslela již při vymýšlení aktivity a usuzuji, že jsem udělala dobře, když jsem do projektu začlenila přečtení zkráceného textu pohádky učitelem.

Poté, co učitel žákům pohádku zopakoval, bylo vidět, že lépe vnímají souvislosti a nakonec se pohádka všem líbila. Jak už jsem nastínila výše, učitel tuto aktivitu začlenil také do další třídy. Jednalo se však o třídu, která má problém s chováním, proto žáci nedostali text rozstříhaný na jednotlivé části, ale dostali rozkopírované texty s pohádkou a společně ji nahlas četli. Bylo znát, že žáky pohádka velmi zaujala, protože byli po celou dobu čtení potichu a dávali pozor. Vnímám jako velké pozitivum, že měl učitel možnost vyzkoušet tuto aktivitu hned ve dvou třídách a že ji mohl přizpůsobit tempu žáků. V budoucnu bych pravděpodobně zvolila kratší části pohádky, a to vzhledem k tomu, že žákům přepisování trvalo déle, než jsem původně zamýšlela, a měli tedy méně času na další aktivity.

1.4.2.5.2.4 Kontrola chyb učitelem

Plán aktivity

Vzhledem k tomu, že se reprodukovávané části pohádky Sobecký obr stanou součástí produktu projektového vyučování, je důležité, aby se v knize objevily bez chyb. Učitel tedy reprodukce, které žáci psali do svých sešitů, vybere a do příští hodiny přinese s vyznačenými chybami.

Průběh a reflexe aktivity

Podle předpokladu učitele se v textech vyskytovalo poměrně velké množství chyb, což vycházelo především ze skutečnosti, že ve chvíli, kdy se nejedná o psaní na známky, tak se žáci obvykle na pravopis vůbec nesoustředí a nekontrolují si ho. Mezi nejčastější chyby, které se u žáků v textech objevily, patřily chyby ve shodě podmětu s přísudkem, který žáci probírali již na prvním stupni a opakovali jej v letošním roce. Díky těmto chybám, které se opakovaly téměř u všech textů, se učitel rozhodl, že v příštích hodinách se žáky shodu podmětu s přísudkem zopakuje. Další častou chybou bylo psaní čárek. U většiny žáků se také objevovaly chyby v psaní přímé řeči, což je však pochopitelné vzhledem k tomu, že pravidla pro psaní přímé řeči v hodinách ještě neprobírali.

1.4.2.6 6. hodina: Seznámení s pohádkou Sobecký obr, reprodukce pohádky

1.4.2.6.1 Rámcový obsah a cíle třetí části projektu

Obsah vyučovací hodiny	Organizační forma	Čas (v minutách)
Problematika náboženství	Frontální výuka, individuální práce	20
Hra s kartami DIXIT	Skupinová práce	25

Výchovně-vzdělávací cíle šesté části projektu:

- Žák prohloubí své pochopení významu a smyslu pojmu náboženství
- Žák popíše, co pro něj osobně znamená náboženství
- Žák zformuje definici náboženství
- Žák vyhodnotí, co pro něj osobně znamená víra

1.4.2.6.2 Plán výuky a její průběh

1.4.2.6.2.1 Problematika náboženství

Plán aktivity

Při přípravě hodiny, jež se dotýká otázky náboženství, která je nedílně spojena s pohádkou Sobecký obr, jsem vycházela z metodické příručky pro výuku o náboženství na 2. stupni základních a středních škol s názvem Žijeme spolu. Mluvíme spolu?, která byla vydaná Charitou České republiky za podpory Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR. Příručka vychází z RVP pro základní vzdělávání, kde je jedním z cílů základního vzdělávání „vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jiným kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi“. (RVP ZV, 2016, s. 9) Náboženská gramotnost slouží k lepšímu sebepoznání, seberozvoji a k porozumění své identitě a svým hodnotám. Porozumět lidem různého vyznání je cestou, jak rozvíjet mezilidské vztahy a čelit předsudkům ve

společnosti i obavám z odlišnosti. Pokud žáci dokáží rozeznat nepravdivé nebo zkreslené informace o náboženství a věřících, naučí se nepodléhat stereotypním pohledům a manipulacím. Prostřednictvím náboženské gramotnosti také rozvíjí schopnost interkulturní komunikace a učí se lépe rozumět dění ve světě a roli náboženství v mezilidských vztazích.

Při následující aktivitě, která spojí výuku českého jazyka s výukou náboženství a průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova, budou žáci vyplňovat pracovní list s následujícími otázkami:

- Jaký byl obr na začátku a na konci pohádky?
- Proč se v pohádce píše, že měl chlapec rány od hřebů na rukách i na nohách?
- Co podle tebe znamenají „rány lásky“ zmíněné v pohádce?
- Koho měl symbolizovat chlapec z pohádky?
- O jakém náboženství se v pohádce asi mluví?
- Jak bys definoval náboženství? (Co bys řekl svému kamarádovi, kdyby chtěl popsat, co je to náboženství?)
- V co věříš ty? Napiš alespoň tři věty, které začínají slovem „věřím“.
- Jaké si myslíš, že jsou důvody toho, proč lidé věří?
- Proč se někteří lidé rozhodnou pro víru v době, kdy mají nějaké problémy?

Poté, co budou mít pracovní list vyplněný, projdou si jej společně s učitelem.

Průběh a reflexe aktivity

Žáci vyplnili pracovní list a všechny otázky, na které existovala jedna správná odpověď, zodpověděli bez chyby. Všichni se shodli na tom, že postava malého chlapce symbolizovala Ježíše Krista, i na tom, že se v pohádce Oscar Wilde zmiňuje o křesťanství. Na některé otázky však žáci odpovídali jen velmi stručně, například na otázku, jak by definovali náboženství. Zajímavé byly jejich odpovědi na otázku, v co věří. Tyto odpovědi se od sebe lišily a ve chvíli, kdy si žáci odpovědi procházeli s učitelem, bylo znát, že je bavilo na tuto otázku odpovídat. Mezi odpověďmi bylo například to, že věří v naději, v to, že zvířata mají duši, jeden ze žáků napsal, že věří v mír a v další světy, a další, že věří v osud a lásku. Někteří žáci však tuto otázku pojali po svém a snažili se především o vtipnou odpověď.

Tuto aktivitu hodnotím jako úspěšnou, žáci bez řečí vyplnili všechny otázky v pracovním listě a bylo vidět, že nad odpověďmi přemýšlejí. Také se aktivně zapojili do kontroly pracovního listu v závěru této aktivity.

1.4.2.6.2.2 Hra: Karty DIXIT

Plán aktivity

Na pracovní list bude navazovat další aktivita, a sice práce s kartami DIXIT. Doprostřed třídy rozložíme karty ze hry DIXIT, na nichž jsou rozličné obrázky, které podporují fantazii, a vyzveme žáky, aby si sedli do kolečka a aby si všechny karty prohlédli a zamysleli se nad tím, která karta se jim nejvíce pojí s náboženstvím. Žáci v kruhu postupně ukážou na vybranou kartu a vysvětlí, proč si vybrali právě tuto.

Průběh aktivity a reflexe

Učitel dal žákům čas na to, aby si karty pečlivě prohlédli a zamysleli se nad nimi. Následně se žáci měli ke své volbě vyjádřit a podělit se s ostatními o to, proč se jim právě jimi vybraná karta nejvíce pojí s náboženstvím. Jeden z žáků si například vybral kartu, na které je chlapec na jednorožci, který se chystá vstoupit na duhový most, jenž propojuje pevninu od rokliny. Tuto kartu si vybral proto, že mu evokuje cestu na onen svět po smrti. Další žákyně zvolila kartu s jediným bílým květem máku, který je obklopený červenými makovými květy. Tato karta jí připomněla rajskou zahradu, kde Adam s Evou spáchali první hřích, a dodala, že nevádí, že je bílý mák odlišný od ostatních, protože v ráji může člověk být, i když je jiný. Další kartou, kterou si žáci spojili s náboženstvím, byla karta vyobrazující kočku, která se dívá na svatebčany zamčené v kleci. Tato karta jim evokovala nenávisť vůči Židům a odpor proti jejich náboženství za války, přičemž jsou Židé zavřeni v kleci a karta vyobrazuje jejich pocity. Spojitost s židovstvím spatřoval také další žák v kartě, na níž je zobrazen muž ve vězení s koulí u nohy. Opět řekl, že se jedná o Žida a nenávisť vůči němu za druhé světové války. Další z žákyň zvolila kartu se stolem plným jídla, protože jí připomínala Poslední večeři s Ježíšem, než ho zradil Jidáš. Další vybraná karta znázorňovala krácející ženu s komentářem, že se jedná o cestu do nebes, která není jednoduchá, ale když ji člověk zvládne, bude mu v nebi hezky. Jedna z žákyň vybrala kartu se ženou, která má místo náušnic dva muže, a řekla, že se podle ní jedná o božské váhy, že každý máme své hříchy a uprostřed stojí Bůh, který zachraňuje dva hříšníky. Další žák zvolil kartu se sedmikráskou, které upadly dva okvětní lístky, dle něj se jedná o odpočítávání času, který nám ještě zbývá do konce života. Dva žáci spatřovali ve dvou odlišných kartách záchranu před peklem. Na jedné z nich byl dirigent dirigující ptačí koncert na větvi stromu, který se postupně propadal do tekutého písku, a na druhé byl vyobrazěn chlapec, kterého se chystá sežrat drak, ale na pomoc mu přiletěla víla, jež se ho snaží zachránit.

1.4.2.7 7. hodina: Diskuze a hledání souvislostí v pohádkách, představení produktu, závěrečné hodnocení projektu

1.4.2.7.1 Rámcový obsah a cíle třetí části projektu

Obsah vyučovací hodiny	Organizační forma	Čas (v minutách)
Diskuze a hledání souvislostí v pohádkách Slavík a růže a Sobecký obr	Skupinová práce, diskuze	25
Představení produktu	Frontální výuka	10
Závěrečný dotazník	Individuální práce	10

Výchovně-vzdělávací cíle sedmé části projektu:

- Žák diskutuje o pohádkách
- Žák najde souvislosti mezi pohádkami Slavík a růže a Sobecký obr
- Žák zhodnotí kvalitu výsledného produktu
- Žák zhodnotí přínosy projektu

1.4.2.7.2 Plán výuky a její průběh

1.4.2.7.2.1 Diskuze a hledání souvislostí v pohádkách Slavík a růže a Sobecký obr

Plán aktivity

Poté, co si žáci poslechnou obě dvě pohádky Oscara Wilda, které jsou součástí projektového vyučování, jim dá učitel prostor k tomu, aby se nad oběma příběhy zamysleli a našli v pohádkách motivy, které jsou společné. Žáci budou mít také prostor k tomu, aby se vyjádřili, která z pohádek se jim líbila více a proč.

Podle informací na webových stránkách věnovaných čtenářské gramotnosti výuka strategie hledání souvislostí nabízí skvělou možnost, jak přivést žáky k tomu, aby si

uvědomili způsob práce autora a našli v jeho knihách zalíbení. Při práci se strategií hledání souvislostí je možné porovnávat knihy od stejného autora a hledat, v čem jsou si podobné.

Průběh aktivity

Poté, co si žáci poslechli z úst učitele zkrácenou verzi pohádky, začali porovnávat pohádku Slavík a růže. Většina z nich se shodla na tom, že společným motivem této pohádky je láska. V případě pohádky Slavík a růže nešťastná láska z pohledu mladíka a obětavá láska v případě slavíka. V pohádce Sobecký obr spatřovali motiv lásky ve vztahu obra k dětem a především k malému chlapci. Jako další společný prvek obou pohádek uvedli smutný děj. Následně se měli vyjádřit k tomu, která pohádka se jim líbila více. Většina třídy se shodla na tom, že se jim více líbila pohádka Sobecký obr, protože měli pocit, že při ní nedošlo k nespravedlnosti. V případě pohádky Slavík a růže dávali velmi výrazně najevo, že se jim nelíbilo chování mladíka ani dívky. Velká nespravedlnost tkvěla podle žáků především v tom, že slavík zemřel zcela zbytečně. Zároveň učiteli sdělili, že neví, kdo je horší, zda mladík či dívka. U tohoto tématu se na chvíli zastavili a diskutovali o tom, zda je horší dívka, která odmítla růži, nebo mladík, který růži zahodil místo toho, aby si ji alespoň nechal, když za ni slavík položil život.

Během této aktivity bylo patrné, že je velmi zaujala a měli stále nové náměty k diskuzi. Jako nevýhodu spatřuji jedině větší množství žáků při této aktivitě. Ideální stav by byl takový, kdy by mohl každý žák vyjádřit svůj názor a také se vyjádřit k názorům svých spolužáků. Vzhledem k nedostatku času však někteří žáci stačili vyjádřit jen jednu myšlenku, a to bohužel i přesto, že bylo znát, že mají k tomuto tématu ještě co říci. Obrovskou přednost vidím v nadšení a zapálenosti, s níž se žáci pustili do diskuze a porovnání pohádek.

1.4.2.7.2.2 Představení produktu

Plán aktivity

Předtím než dojde k samotnému hodnocení projektu, učitel představí žákům hotový produkt, kterým je kniha obsahující ilustrace, recenze a reprodukované části pohádky. Vzhledem k tomu, že produktem bude pouze jedna kniha, její zkompletování bude mít na starosti učitel. Kniha bude následně vystavena ve třídě a bude k nahlédnutí všem žákům.

Reflexe a hodnocení aktivity

Učitel z ilustrace, kterou si žáci sami odhlasovali, udělal titulní stranu s názvem Pohádky Oscara Wilda od 7. B a svázanou knihu žákům představil a několika větami ji

zhodnotil. Žáci měli možnost se ke knize vyjádřit. Většina z nich se vyjádřila pozitivně, líbilo se jim, že společně sepsali vlastní knihu pohádek s ilustracemi.

1.4.2.7.2.3 Závěrečný dotazník

Plán aktivity

Závěrem projektu bude vyplnění krátkého dotazníku. Cílem tohoto dotazníku bude vyhodnotit, jak žáci vnímali projekt a jaký pro ně samotné měl přínos. Prostřednictvím tohoto dotazníku bude moci učitel získat důležitá data a zjistit, zda projekt žáci hodnotí spíše kladně nebo negativně. Dotazník bude vypadat následovně:

Hodnocení projektu pohádky Oscara Wilda

- Napiš alespoň 5 informací, které ses nově naučil/a

Hodnocení projektu

- Projekt hodnotím: pozitivně / spíše pozitivně / průměrně / spíše negativně / negativně
- Aktivita, která mě bavila nejvíce:
- Aktivita, která se mi líbila nejméně:
- Co bych na projektu změnil:

Hodnocení vlastní práce

- Jaká aktivita mi šla nejlépe:
- Ve které aktivitě bych se mohl/a příště zlepšit?
- Chtěl/a by sis podobný projekt někdy zopakovat?

Určitě ano / spíše ano / spíše ne / určitě ne

Vysvětli, proč ano / ne:

Poté, co žáci dotazníky odevzdají učiteli, bude následovat diskuze ohledně průběhu projektu, při níž se žáci budou moci vyjádřit ke všem aktivitám a také komentovat postřehy svých spolužáků. Při diskuzi bude učitel směřovat žáky podobnými otázkami jako těmi, které vyplňovali v dotazníku.

Průběh a reflexe aktivity

Kombinaci písemné a ústní reflexe jsem zvolila především proto, abych získala od žáků co nejvíce relevantních dat. Během písemného hodnocení měli dostatek času na to, aby se nad odpověďmi zamysleli a při diskuzi mohli reagovat na poznatky svých spolužáků a doplňovat postřehy, které je při vyplňování dotazníku nenapadly. Názory, které se objevily v písemném hodnocení, shrnu do několika bodů.

Napiš alespoň 5 informací, které ses nově naučil/a:

Mezi nejčastějšími odpověďmi byly vypsané pohádky Oscara Wilda a informace o životě Oscara Wilda.

- Projekt hodnotím:

Pozitivně: 50 % (12 žáků)

Spíše pozitivně: 25 % (6 žáků)

Průměrně: 12,5 % (3 žáci)

Spíše negativně: 12,5 % (3 žáci)

Negativně: 0 % (žádný žák)

- Aktivita, která mě bavila nejvíce:

Většina žáků se v této otázce shodla na tom, že je nejvíce bavilo vytváření ilustrací do knížky. Někteří žáci zde zmínili také aktivitu s kartami DIXIT, vyhledávání informací na internetu a diskuze o pohádkách.

- Aktivita, která se mi líbila nejméně:

V tomto případě většina žáků uvedla, že se jim nejméně líbila reprodukce pohádky Sobecký obr. Někteří zde také uvedli psaní recenze ve spolupráci s vyšší třídou.

- Co bych na projektu změnil:

Mezi odpověďmi se nejčastěji objevovalo slovo nic, někteří žáci by uvítali, kdyby pracovali v menší skupině.

- Jaká aktivita mi šla nejlépe:

V tomto případě opět první příčku zaujaly ilustrace a vyhledávání informací o Oscaru Wildovi na internetu.

- Ve které aktivitě bych se mohl/a příště zlepšit?

Žáci vnímali, že by se mohli do projektu příště více zapojit, někteří pak uvedli, že by se mohli zlepšit v psaní recenzí i reprodukci pohádky.

- Chtěl/a by sis podobný projekt někdy zopakovat?

Určitě ano: 37,5 % (9 žáků)

Spíše ano: 45,8 % (11 žáků)

Spíše ne: 16,6 % (4 žáci)

Určitě ne: 0 % (žádný žák)

Vysvětli, proč ano / ne:

Na závěrečnou otázku v hodnotícím dotazníku žáci odpovídali především tak, že je projekt bavil a že se nemuseli učit (i přesto, že se formou projektu učili). Líbilo se jim také, že více diskutovali a hráli hry.

1.4.2.7.2.4 Komentář k výsledkům hodnocení projektu žáky

Vzhledem k tomu, že žádný z žáků nehodnotil projekt negativně a ani jeden nezvolil odpověď, že by určitě nechtěl projekt zopakovat, celkově jej hodnotím kladně. Naopak většina žáků uvedla, že by si chtěla projekt zopakovat a že jej hodnotí pozitivně. Z odpovědí žáků vyplývá, že projekt vnímali tak, že se sice neučili, ale zároveň získali celou řadu nových zkušeností a dozvěděli se nové informace. Podle mého názoru tedy projekt splnil svůj účel tím, že přesto že jej žáci vnímali jako zábavu, měl i velký přínos. Žáci při hodnocení zmiňovali, že se naučili novým dovednostem ze dvou základních druhů, a sice z oblasti sociální a intelektové. Z hodnocení dále vyplývá, že žáci nejlépe vnímali vytváření ilustrací do knížky a hru s kartami DIXIT. Tím se mi také potvrdilo, že nejlépe vnímají, když mají prostor se volně vyjádřit. Většině žáků se nejméně líbila reprodukce pohádky a někteří napsali, že se jim nejméně líbilo psaní recenzí. V případě reprodukce pohádky jsem vnímala, že si žáci nevěděli rady a tápali v tom, jak tento úkol pojmout. Co se týče psaní recenzí, bylo znát, že jsou někteří z žáků ze spolupráce se staršími žáky v rozpacích. Nedostatkem byl z mého pohledu také velký počet žáků ve třídě při této aktivitě.

Žáci za přínosné považovali i rozvoj dovedností, které nejsou běžně součástí frontálního vyučování, k těm patřily zejména diskuze ve třídě, spolupráce i samostatné vyhledávání informací.

1.4.2.7.2.5 Hodnocení průběhu projektu učitelem

V závěrečné části práce bych ráda několika větami zhodnotila jednotlivé aktivity, které byly součástí projektu.

- Vypracování pracovního listu

Tato práce nečinila žákům žádné problémy a během několika minut dohledali všechny potřebné informace. Do budoucna bych pracovní list zvolila v online formě.

- Poslech pohádky Slavík a růže

Pohádka byla pro žáky až moc dlouhá a nedokázali se na ni soustředit. Bylo by lepší zvolit jiné video i s obrazem a dát žákům text pohádky na papíře.

- Brainstorming

Tuto aktivitu si vyzkoušely hned dvě třídy z jiných škol. Zatímco první třída si nevěděla s hlavními myšlenkami moc rady a žáky musel vést učitel, ve druhé třídě byli žáci aktivní a přišli s řadou zajímavých myšlenek.

- Křížovka

Žádný z žáků nedokázal vyplnit celou křížovku, proto bych se do budoucna zamyslela nad jednoduššími slovy.

- Vytvoření myšlenkové mapy

Naplánovaná aktivita proběhla jinak, než jsem ji původně zamýšlela, především kvůli nedostatku času. Žáci však i při zkrácené verzi této aktivity pochopili princip netradiční výukové metody.

- Diskuze o pohádce Slavík a růže

Tato aktivita byla pro žáky velmi náročná, vnímám, že největším problémem byl velký počet žáků ve třídě, díky čemuž učitel nedokázal všechny dvojice usměrňovat.

- Recenze

Recenzi považuji za jednu z nejtěžších aktivit projektu. Některým žákům dělalo problém vypracování pracovního listu a pro některé žáky bylo rovněž obtížné spolupracovat se starší třídou. Výsledné recenze celkově hodnotím jako průměrné až podprůměrné a do budoucna bych žáky na psaní recenzí lépe připravila.

- Ilustrace k pohádce Slavík a růže

Tato aktivita patřila k těm, které žáci hodnotili nejpozitivněji. Výsledné ilustrace byly na vysoké úrovni.

- Předvídání z klíčových slov

Žáci byli aktivní a z obrázku i klíčových slov dokázali velmi dobře odhadnout, o čem pohádka bude. Tuto aktivitu hodnotím pozitivně.

- Reprodukce pohádky Sobecký obr

Stejný problém, jaký činila žákům recenze, jim dělala také reprodukce pohádky. Žáci se během přepisování pohádky vlastními slovy hodně doptávali a výsledné reprodukce dosahovaly průměrné úrovně.

- Problematika náboženství

Bylo znát, že otázka náboženství byla pro žáky zajímavá a že se nad otázkami opravdu zamýšleli.

- Karty DIXIT

Hru s kartami DIXIT vnímám jako jednu z neúspěšnějších aktivit, kdy žáci projeví svou kreativitu a svůj názor.

- Hledání souvislostí v pohádkách Slavík a růže a Sobecký obr

Během této aktivity se do diskuze zapojila většina třídy, negativně vnímám jen velký počet žáků.

- Hodnocení projektu

Jak už jsem zmínila výše, stejně jako žáci samotní i já vnímám projekt jako úspěšný.

ZÁVĚR

Díky realizaci projektu Oscar Wilde a jeho pohádky na dvou základních školách se mi podařilo naplnit cíle mé diplomové práce, jelikož se mi potvrdilo, že je projektová výuka vhodná pro plnění cílů výuky českého jazyka a že je pro školu velkým přínosem. Díky navržení jednotlivých aktivit bylo možné do výuky začlenit klíčové kompetence i průřezová témata ukotvená v RVP ZV. V praxi se mi podařilo také zrealizovat projekt, který poukázal na to, že má potenciál rozvíjet komplexně komunikační kompetence žáků. Rozvoj těchto kompetencí patří k hlavním cílům současného pojetí výuky českého jazyka.

V teoretické části jsem se věnovala třem základním oblastem, a sice projektové výuce, cílům českého jazyka a také pohádkám Oscara Wilda. V části o projektové výuce jsem zmínila historii projektové výuky, přínosy, úskalí a fáze projektové výuky a také typy projektů a roli učitele a žáka v projektové výuce. Tato část teoretické práce mě utvrdila v tom, že se odborníci shodují na převaze přínosů projektové výuky nad jejími úskalími. V další části teoretické práce jsem nastínila cíle výuky českého jazyka, které do značné míry korespondují s cíli projektové výuky. Zaměřila jsem se také blíže na literární výchovu a její cíle, vzhledem k tomu, že mnou navržený projekt byl založen především na literární výchově. Považovala jsem také za nutné zmínit se o průřezových tématech, s nimiž jsem při realizaci projektu do značné míry pracovala. Poslední částí mé teoretické práce se staly kapitoly o pohádkách Oscara Wilda, s nimiž v projektu pracuji. Zaměřila jsem se především na morální, společenské a literární aspekty pohádek tohoto autora a považovala jsem za nutné věnovat se také motivům v pohádkách Slavík a růže a Sobecký obr. V praxi se mi posléze potvrdilo, že žáci byli schopni tyto motivy společně s učitelem během práce na jednotlivých aktivitách odhalit. V rámci projektu žáci pracovali především s motivem lásky, obětování se a náboženství.

Praktická část, která je stěžejní částí diplomové práce, byla zaměřena na návrh i realizaci projektové výuky Oscar Wilde a jiné pohádky. Během navrhování projektu jsem vycházela nejen z RVP ZV, ale také ze školního vzdělávacího plánu dané školy, na které byl projekt realizovaný. Během práce s projektem se mi potvrdilo, že mi chybí potřebné znalosti ze školního prostředí a že pro mě bylo velmi náročné odhadnout čas, který by měli mít žáci na jednotlivé aktivity vyhrazený. Domnívám se, že je možné tuto dovednost získat pouze potřebnou praxí a také znalostí tempa žáků.

Jak už jsem nastínila v teoretické části své diplomové práce, projektová výuka přináší jak přínosy, tak i úskalí, což se mi ostatně potvrdilo v praxi. Za největší přínos realizované projektové výuky považuji rozvoj osobnosti žáka ve všech směrech, naplnění klíčových kompetencí, začlenění mezipředmětových vazeb průřezových témat do výuky, motivaci žáků i jejich podíl na výuce podle jejich vlastních možností. Jako největší úskalí projektové výuky vnímám především nutnost důkladné přípravy. Po zkušenosti s projektem, díky němuž jsem získala mnoho cenných zkušeností, se domnívám, že by se projektová výuka měla stát standardní součástí výuky.

V příloze uvádím některé ukázky žákovských prací, včetně recenzí, přepisu pohádek, ilustrací a vyplněných pracovních listů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BEDNÁŘOVÁ, Jana. *Literatura mě baví: studijní text se souborem pracovních listů*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2014. ISBN isbn978-80-7494-045-3.

BUZAN, Tony a Barry BUZAN. *Myšlenkové mapy: probudte svou kreativitu, zlepšete svou paměť, změňte svůj život*. 2. vyd. Přeložil Michal KAŠPÁREK. Brno: BizBooks, 2012. ISBN isbn978-80-265-0030-8.

CIPRO, Miroslav. *Galerie světových pedagogů: encyklopedie Prameny výchovy*. Praha: M. Cipro, 2002. ISBN 80-238-8004-7.

ČEŇKOVÁ, Jana. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-095-X.

DOSTÁL, Jiří. *Badatelsky orientovaná výuka: pojetí, podstata, význam a přínosy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4393-5.

DVOŘÁKOVÁ, Markéta. *Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1620-9.

GOŠOVÁ, Věra. *Týmová výuka*. In: *Metodický portál: Wiki.rvp.cz*[online]. 2011, 29. 04. 2011 [cit.2019-01-02].

Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/T/Týmová_výuka.

HAUSER, P.: *Didaktika českého jazyka pro 2. Stupeň ZŠ*, Brno, Masarykova universita, 2007.

HOLM-LARSEN, S. *Projektové vyučování. Moderní vyučování*, 2002, roč. 8, č. 9. ISSN 1211-6858.

HUBÁČEK, Josef. *Didaktika slohu: pro posluchače pedagogických fakult, studenty učitelství v 1. - 4. ročníku základní školy*. 1. vyd. V Praze: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, 144-146. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).

JUDASOVÁ, K. *Projekt – stovebnice z mnoha dílků. Moderní vyučování*, 1998. roč. 4.

KALHOUS, Zdeněk. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 807178253x.

KANTORKOVÁ, Hana. *Pedagogická tvořivost studentů učitelství: tvorba pedagogických projektů studentů a řešení pedagogických problémů*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2000. ISBN 80-7042-162-2.

KAŠOVÁ, Jitka. *Škola trochu jinak: projektové vyučování v teorii i praxi*. Kroměříž: IUVENTA, 1995.

KELLEY, Michelle a Nicki CLAUSEN-GRACE. *Comprehension shouldn't be silent: from strategy instruction to student independence* [online]. 2nd ed. Newark, Del.: International Reading Association, 2013, 1 v. (various pagings) [cit. 2019-01-01]. ISBN 9780872078888. Dostupné z:

<http://site.ebrary.com/lib/cuni/detail.action?docID=10740838>

KOSÍKOVÁ, Věra. *Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2433-1.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8163-5.

KŘIVÁNEK, Zdeněk a Radka WILDOVÁ. *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: Univerzita Karlova, 1998. ISBN 80-86039-55-2.

LASOTOVÁ, Dáša a Radim BEJLOVEC. *Metodika výuky výtvarné výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe - náměty pro*

začínajícího učitele. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010. ISBN 978-80-7368-892-9.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MATTHEW, A. *Culture and Anarchy; an Essay in Political and Social Criticism*. London: Smith, Elder, 1889.

MAZÁČOVÁ, Nataša. *Možnosti a meze projektové výuky v současné škole*. RVP [online]. 2007, [cit. 2019-01-01]. Dostupné z < <http://www.rvp.cz/clanek/289/1288>>. ISSN: 1802-4785.

MERLE, Robert. *Oscar Wilde*. Cher: CAMERON, 1984. ISBN 2-262-00339.

PEARSON, H. *The Life of Oscar Wilde*, London : Methuen & Co. Ltd., 1946. S. 216 - 217. ISBN 0-356-08311-10

PROCHÁZKA, M. *Oscar Wilde*. In Kolektiv autorů. *Slovník spisovatelů*. 1. vyd. Praha: Libri, 1996.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. Praha: ISV, 1999. *Pedagogika (ISV)*. ISBN 80-85866-33-1.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Za novou kvalitu vyučování: (inovace v soudobé pedagogické teorii i praxi)*. Brno: Paido, 1995. *Edice pedagogické literatury*. ISBN 80-85931-11-7.

SLADOVÁ, J. *Oscar Wilde*. In ŘEŘICHOVÁ, V. a kolektiv autorů. *Literatura pro děti a mládež anglicky mluvících zemí*. 1. vyd. Olomouc: Hanex, 2008.

STRÍBRNÝ, Zdeněk. *Dějiny anglické literatury 1. a 2. svazek*. 1. vyd. Praha: Academia, 1987. ISBN není. Signatura VKOL: 552.180.

SVOBODOVÁ, Radka, Branislav LACKO a Ondřej CINGL. *Projektové řízení a projektové vyučování, aneb, Jak na výukové projekty podle zásad projektového řízení*. Choceň: PM Consulting, 2010. ISBN 978-80-254-8174-5.

ŠIMONÍK, Oldřich. *Výukové projekty*. In MAŇÁK, Josef. *Alternativní metody a postupy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1997.

ŠKARKOVÁ, Veronika. *Projektové vyučování českého jazyka ve spojení s výtvarnou výchovou a se zaměřením na romské děti*. 2001.

TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009. ISBN 9788073675271.

VALENTA, Josef. *Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0.

VLAŠÍN, Štěpán. *Kritický realismus*. In *Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1984.

WILDE, O. *The Complete Letters of Oscar Wilde*. Ed. Merlin Holland and Rupert Hart-Davis. New York: Henry Holt, 2000.

WILDE, Oscar. *Šťastný princ a jiné pohádky*. V tomto souboru 2. čes. vyd. Přeložil Jiří Zdeněk NOVÁK. V Praze: Slovart, 1997. Pikola, sv. 1. ISBN 80-7209-049-6.

ZÍTKOVÁ, Jitka. *Kapitoly z didaktiky literární výchovy ve 2.-5. ročníku základní školy*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3327-4.

ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4741-000.

ZORMANOVÁ, Lucie. Projektová výuka. In: Metodický portál RVP. [online]. [cit.11.01.2019] Dostupné z: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>>

ŽANTA, R. *Projektová metoda, pokus o řešení pracovní školy*, Praha: Nákladem dědictví Komenského, 1934.

Žijeme spolu. Mluvíme spolu?: Metodická příručka pro výuku o náboženství na 2. stupni základních škol a středních školách. Charita Česká republika, Vladislavova 1460/12, Praha 1, 110 00. Praha, 2017. ISBN 978-80-270-2379-0.

Český jazyk, učební osnovy pro 1. až 9. ročník. Vzdělávací program Základní škola. Fortuna Praha 1996.

Čtenářská gramotnost a projektové vyučování [online]. Abeceda, o. s., 2019 [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126 s. [cit. 12. 01. 2019]. Dostupné z WWW:<http://www.vuppraha.rvp.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf>.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2013. 142 s. [cit. 12. 01. 2019]. Dostupné z WWW:<http://www.nuv.cz/file/433_1_1/>.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2016. 164 s. [cit. 12. 01. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/37052/>

SEZNAM PRACOVNÍCH LISTŮ

Pracovní list č. 1: Oscar Wilde a jeho díla

Pracovní list č. 2: Recenze

Pracovní list č. 3: Náboženství

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1: Řešení pracovního listu č. 1
- Příloha č. 2: Ukázky vyplněných pracovních listů č. 1
- Příloha č. 3: Křížovka
- Příloha č. 4: Vyplněná křížovka
- Příloha č. 5: Ukázky vyplněných křížovek
- Příloha č. 6: Ukázky myšlenkových map
- Příloha č. 7: Řešení pracovního listu č. 2
- Příloha č. 8: Ukázky řešení pracovního listu č. 2
- Příloha č. 9: Ukázky recenzí
- Příloha č. 10: Ukázky ilustrací
- Příloha č. 11: Ukázky reprodukce
- Příloha č. 12: Řešení pracovního listu č. 3
- Příloha č. 13: Ukázky vyplněného pracovního listu č. 3
- Příloha č. 14: Ukázky karet DIXIT
- Příloha č. 15: Obrázek k předvídání
- Příloha č. 16: Zkrácená verze pohádky Sobecký obr

PRACOVNÍ LISTY

Pracovní list č. 1

Oscar Wilde a jeho díla

S použitím internetu zodpověz následující otázky:

- 1.) Kdo byl Oscar Wilde
- 2.) Kolik měl synů? Jak se jmenovali?
- 3.) Ve kterém roce Oscar Wilde zemřel?
- 4.) Jaká díla Oscar Wilde napsal? (napiš alespoň tři)
- 5.) Napsal Oscar Wilde také pohádky?
- 6.) Vypiš alespoň dva autory českých pohádek

Doplň názvy děl Oscara Wilda:

- 1.) Slavík a.....
- 2.) Šťastný princ a.....
- 3.) Obraz Dorian.....
- 4.) Ideální.....
- 5.) Jak je důležité.....

Který muž z následujících obrázků je Oscar Wilde (zakroužkuj)

Z uvedené nabídky vyber díla, která napsal Oscar Wilde (zakroužkuj)

Dům granátových jablek, Malý princ, Ideální manžel, Opilý koráb, Jáma a kyvadlo,
Šťastný princ a jiné pohádky, Chrám matky Boží v Paříži

Doplň následující věty:

- 5.) Oscar Wilde se narodil v roce.....v.....
- 6.) Manželka Oscara Wilda se jmenovala.....
- 7.) Jak je důležité mítí Filipa je.....
- 8.) Obraz Doriana Graye je.....

Pracovní list č. 2

Recenze

Definice recenze podle A Seifertové

Recenze je posouzení uměleckého díla (kniha, film, deska), nebo kulturní události

(divadlo, koncert, výstava). Přístupnou formou seznamuj čtenáře s posuzovaným

Vypiš, na co vše můžeš číst recenzi

Co mají recenze společného? Co musí obsahovat, abychom je mohli považovat za recenzi?

Kde všude můžeš recenzi najít?

Je možné hodnocení vyjádřit jinak než slovně? Jak?

Úkoly k textům 1 až 4

Který z uvedených textů není recenze?

Které z textů hodnotí knihu pozitivně?

V textech, které knihy hodnotí pozitivně, najdi a vyznač všechny výrazy, které vyjadřují pozitivní hodnocení

Které z textů hodnotí knihu negativně?

Pokus se nahradit níže uvedená slova synonymním výrazem:

Stravitelným (text č. 1).....

Originálnímu (text č. 1).....

Pokolením (text č. 2).....

Dnešním (text č. 2).....

Snadno (text č. 4).....

Jaké další slohové útvary, které se řadí k publicistickému stylu, znáš? (napiš alespoň dva)

Text 1: Občanský průkaz, Petr Šabach

Kniha Občanský průkaz se hodí pro mladé i starší čtenáře. Starší si odlehčenou formou zavzpomínají na doby minulé, mladší zase stravitelným podáním zjistí, jak to vypadalo dříve. Je psaná poměrně s nadsázkou a tak pobaví i člověka, který dané situace nikdy neprožil. Je to kniha, která se dá přečíst za pár hodin a díky originálnímu jazyku a vtipným popisům se k ní dá i opakovaně vracet. S úspěchem se setkala i její filmové zpracování od režiséra Ondřeje Trojana.

Text 2: Klasické české pohádky

Klasické české pohádky jsou drahocenným pokladem, který je od pradávna předáván dalším pokolením. Maminčino nebo tatínkovo čtení dětem v postýlce, vlídné vyprávění našich prarodičů, to jsou chvíle, na které se nezapomíná. Takové vzpomínky si uchováváme hluboko ve svém srdci a snažíme se podobné prožitky nabídnout i našim dětem. Mezi nejznámější takové pohádky patří právě ty od Boženy Němcové nebo Karla Jaromíra Erbena, které naleznete v této knize. Pohádky jsou bohatě ilustrované a převyprávěné dnešním jazykem.

Text 3: Deník malého poseroutky, Jeff Kinney

Jediné co se mi na knize líbilo, bylo zpracování. Ani moc vtipné mi to nepřišlo. Mě to v žádném směru nezaujalo a další díl už asi do ruky nevezmu. Doufám, že ta poseroutkovská móda postupně zmizí, než budu mít děti, které budou cílovou skupinou pro tuto sérii, protože si uvědomuji, že je těžké dítěti říct, že mu nekoupím knihu.

Text 4: Seznam pana Rosebluma, Natasha Solomons

Kniha Seznam pana Rosebluma je psaná klasickým beletristickým jazykem a snadno se čte. Díky kratšímu rozsahu ji můžeme doporučit i méně zkušeným čtenářům. Ačkoliv se odehrává v době druhé světové války, nejde o klasickou válečnou literaturu a osud pana Rosenbluma by mohl zaujmout jakéhokoliv čtenáře, bez ohledu na věk a pohlaví. Pokud se tedy zajímáte i o různé kultury, jejich zvyky a uvažování, mohla by vás tato kniha zaujmout.

Pracovní list č. 3: Náboženství

Sobecký obr a náboženství

Jaký byl obr na začátku a na konci pohádky?

Proč se v pohádce píše, že měl chlapec rány na hřebecích na rukách i na nohách?

Co podle tebe znamenají „rány lásky“ zmíněné v pohádce?

Koho měl symbolizovat chlapec z pohádky?

O jakém náboženství se v pohádce asi mluví?

Jak bys definoval náboženství? (Co bys řekl svému kamarádovi, kdyby chtěl popsat, co je to náboženství)

V co věříš ty? Napiš alespoň tři věty, které začínají slovem „Věřím“

Jaké si myslíš, že jsou důvody toho, proč lidé věří?

Proč se někteří lidé rozhodnou pro víru v době, kdy mají nějaké problémy?

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Řešení pracovního listu č. 1

S použitím internetu zodpověz následující otázky:

- 1.) Kdo byl Oscar Wilde (dramatik, prozaik, básník)
- 2.) Kolik měl synů? (dva) Jak se jmenovali? (Vyvyan, Cyril)
- 3.) Ve kterém roce Oscar Wilde zemřel (1900)
- 4.) Jaká díla Oscar Wilde napsal (napiš alespoň tři) (Obraz Doriana Graye, Slavík a růže, Sfinga bez záhady, Ideální manžel, Jak je důležité mítí Filipa)
- 5.) Napsal Oscar Wilde také pohádky? (Ano- Šťastný princ a jiné pohádky)
- 6.) Vypiš alespoň dva autory českých pohádek (Karel Jaromír Erben, Božena Němcová, František Hrubín...)

Doplň názvy děl Oscara Wilda:

1. Slavík a...(růže)
2. Šťastný princ a...(jiné pohádky)
3. Obraz Doriana...(Graye)
4. Ideální...(manžel)
5. Jak je důležité.....(mítí Filipa)

Který muž z následujících obrázků je Oscar Wilde (zakroužkuj)

Z uvedené nabídky vyber díla, která napsal Oscar Wilde (zakroužkuj)

Dům granátových jablek, Malý princ, **Ideální manžel**, Opilý koráb, Jáma a kyvadlo,
Šťastný princ a jiné pohádky, Chrám matky Boží v Paříži

Doplň následující věty:

- 1.) Oscar Wilde se narodil v roce.....v.....(**1854**) (**Dublinu**)
- 2.) Manželka Oscara Wilda se jmenovala (**Constance Lloydová**)
- 3.) Jak je důležité mítí Filipa je.....(**komedie**)
- 4.) Obraz Doriana Graye je.....(**próza, jediný román O.W**)

Příloha č. 2: Ukázky vyplněných pracovních listů č. 1

Pracovní list Oscar Wilde

S použitím internetu zodpověz následující otázky:

- 1.) Kdo byl Oscar Wilde?
Angličan
- 2.) Kolik měl synů? Jak se jmenovali?
dva Cyril a Robert
- 3.) Ve kterém roce Oscar Wilde zemřel?
30. listopadu 1900
- 4.) Jaká díla Oscar Wilde napsal? (napiš alespoň tři)
Krása a Bova ho ke ruce
- 5.) Napsal Oscar Wilde také pohádky?
nebo ne / ano
- 6.) Vypiš alespoň dva autory českých pohádek.
Borcha Tomanová, Alena Jirásková

Doplň názvy děl Oscara Wilda:

- 1.) Slavík a *červená*.....
- 2.) Šťastný princ a *zlatá rybka*.....
- 3.) Obraz Doriana *Grypsa*.....
- 4.) Ideální *roman*.....
- 5.) Jak je důležité *číst*.....

Který muž z následujících obrázků je Oscar Wilde (zakroužkuj)

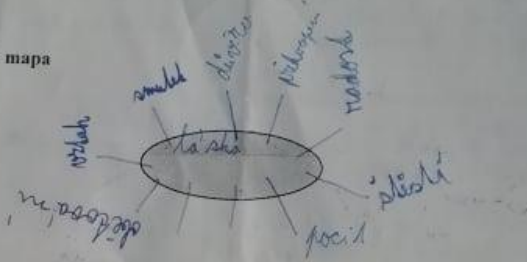
Z uvedených nabídek vyber díla, která napsal Oscar Wilde (zakroužkuj)

Dům granátových jablek, Malý princ, Ideální manžel, Opilý koráb, Jáma a kyvadlo, Šťastný princ a jiné pohádky, Chrám matky Boží v Paříži

Doplň následující věty:

- 5.) Oscar Wilde se narodil v roce 16. října 1854 v Wicku
- 6.) Manželka Oscara Wilda se jmenovala Constance Lloyd
- 7.) Jak je důležité mít Filipa je konrad
- 8.) Obraz Doriana Graye je humán

Myšlenková mapa

Diskuze:

A+

vztah (kos + student)
obě božství
překvapení
dítě

B-

smutek
překvapení
smut
překvapení

- 1 V páru je lepší je jich o pohodu víc.
- 2 ano
- 3 Ano ale nepřesvědčil mě

4 V tom se má každý jiný názor a je něco jiného než podporoval nebo narušoval

Pracovní list Oscar Wilde

S použitím internetu zodpověz následující otázky:

- 1.) Kdo byl Oscar Wilde? *byl v Anglii písobící dramatik, prozaič, básník a esejista irského původu*
- 2.) Kolik měl synů? Jak se jmenovali?
2 = Cyril a Vyviano
- 3.) Ve kterém roce Oscar Wilde zemřel?
1900
- 4.) Jaká díla Oscar Wilde napsal? (napiš alespoň tři)
Balada o třech křivkách, Respekt, Salome, Věra aneb Nihilistka
- 5.) Napsal Oscar Wilde také pohádky?
Ano
Bezruč, Hamlet, Hana
- 6.) Vypiš alespoň dva autory českých pohádek.
Božena Němcová, Karel Jaromír Erben, Karel Hynek Mácha

Doplň názvy děl Oscara Wilda:

- 1.) Slavík a... *muže*
- 2.) Šťastný princ a... *jiné pohádky*
- 3.) Obraz Doriana... *Brady*
- 4.) Ideální... *manžel*
- 5.) Jak je důležité... *máti Filiza*

Který muž z následujících obrázků je Oscar Wilde (zakroužkuj)

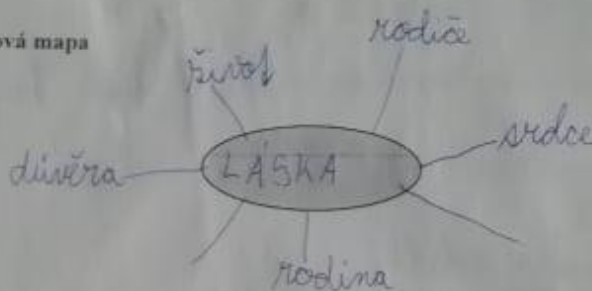
Z uvedené nabídky vyber díla, která napsal Oscar Wilde (zakroužkuj)

Dům granátových jablek, Malý princ, Ideální manžel, Opilý karab, Jáma a kyvadlo, Šťastný princ a jiné pohádky, Chrást motky Boží v Paříži

Doplň následující věty:

- 5.) Oscar Wilde se narodil v roce 1854 v Dublinu
- 6.) Manželka Oscara Wilda se jmenovala Constance Lloydová
- 7.) Jak je důležité mít Filipa je divadelní hra
- 8.) Obraz Doriana Graye je próza

Myšlenková mapa

Diskuze:

A ⊕

- slavník se olešoval
- slavník byl opilý
- přátelství mezi slavníkem a studentem
- řivka jeho dar
- láska
- slavník napísal studentovi
- slavník pomohl studentovi
- ~~...~~

1. V roli slavníka profesor ~~...~~ a ~~...~~ m. ašim ~~...~~

2. ano

3. ~~...~~

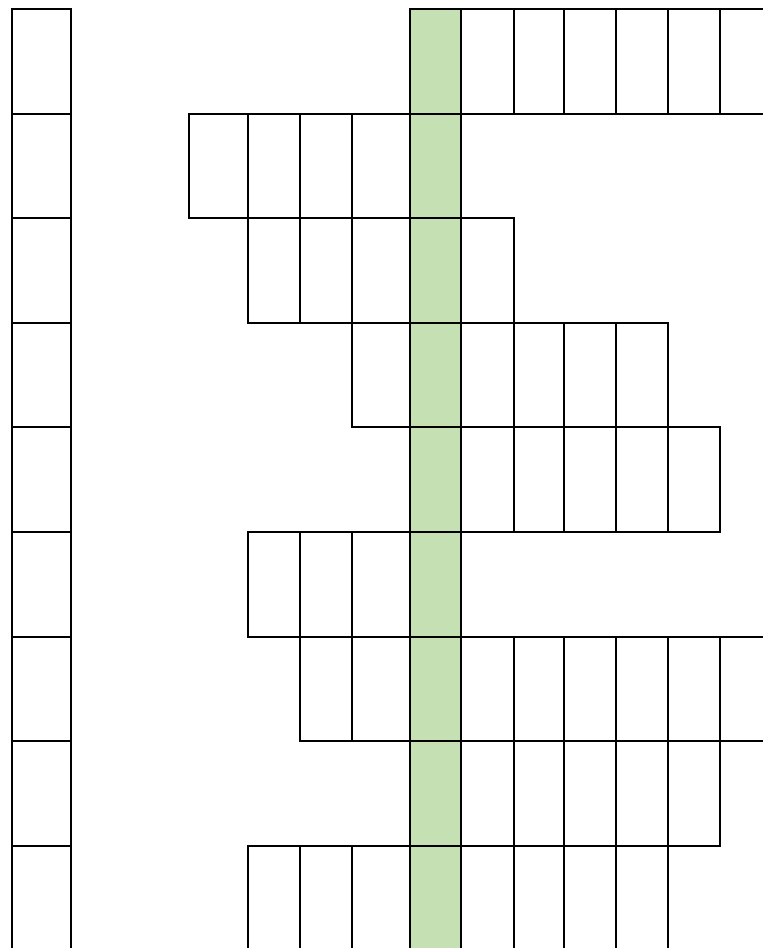
4. slavník poznala ~~...~~

B ⊖

- slavník uměl květy řivky a studentovi
- řivka slavníkovi řivku ~~...~~
- řivka byla přepjatá
- celá pohádka je jeden velký nářok
- pycha
- unvanutí lazeře
- holka pokradala studentem

Příloha č. 3: Křížovka

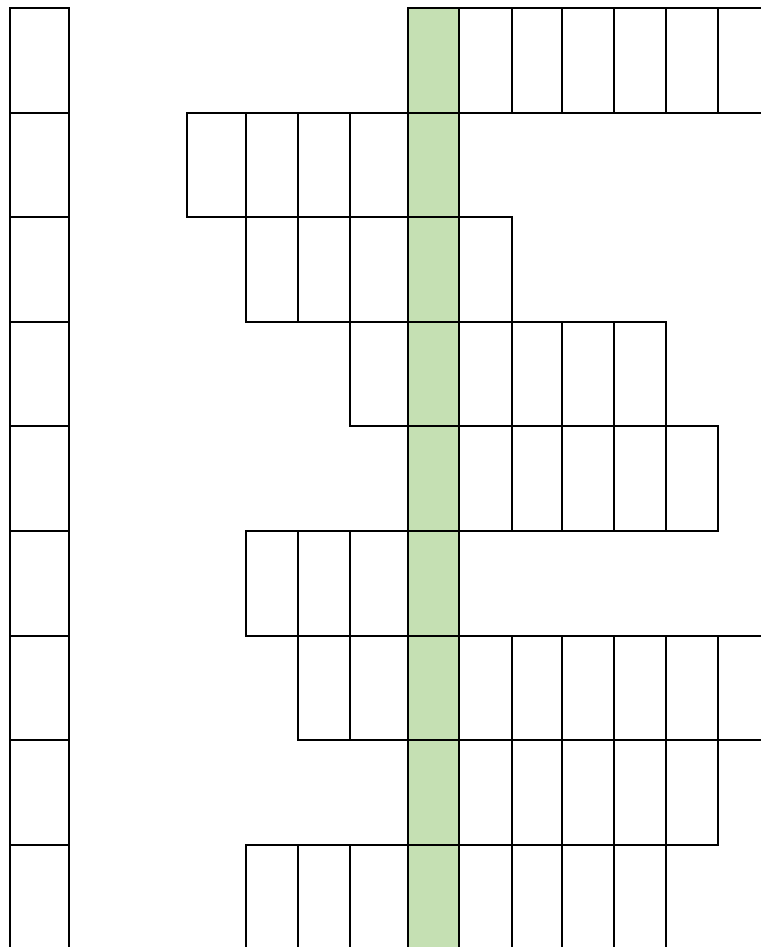
- 1.) Oscar Wilde napsal román *Obraz*.....(doplň křestní jméno) Graye
- 2.) Příjmení spisovatele Oscar.....
- 3.) Země, ve které se Oscar Wilde narodil.....
- 4.) Jedna z nejznámějších komedií Oscara Wilda se jmenuje *Ideální*.....
- 5.) Město, ve kterém se Oscar Wilde narodil (hlavní město Irska).....
- 6.) Jedna z nejznámějších pohádek Oscara Wilda se jmenuje *Slavík a*.....
- 7.) Manželka Oscara Wilda se křestním jménem jmenovala.....
- 8.) Oscar Wilde měl syna Vyvyana a.....
- 9.) Oscar Wilde napsal komedii *Jak je*.....míti Filipa

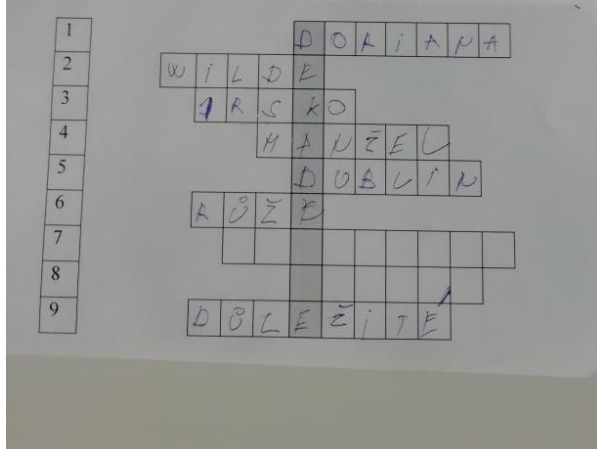
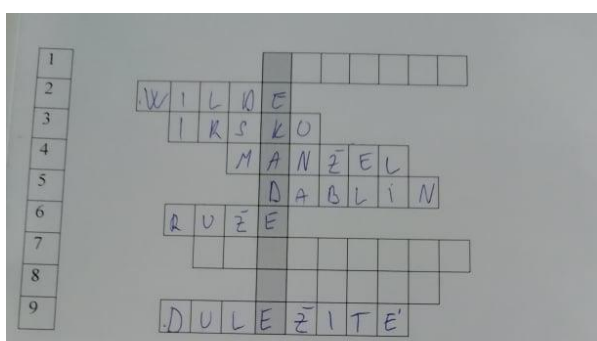
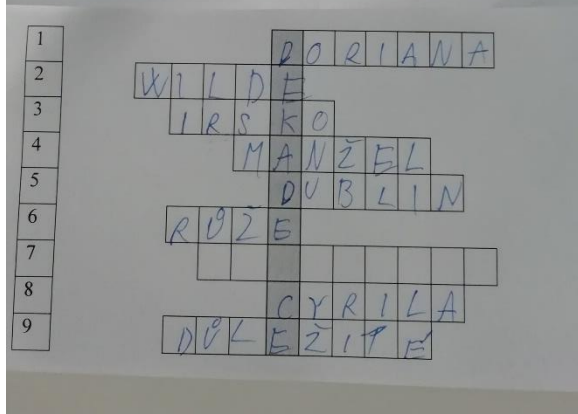
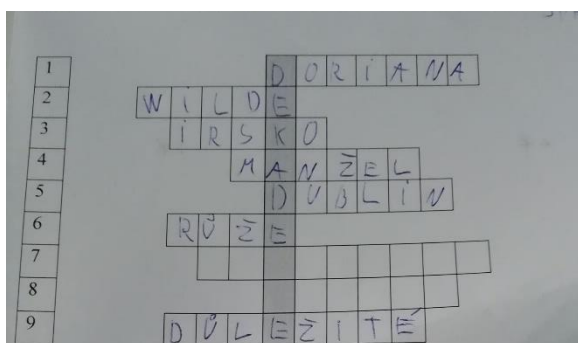
Příloha č. 4: Vyplněná křížovka

- 1.) Oscar Wilde napsal román *Obraz*.....(doplň křestní jméno) Graye
- 2.) Příjmení spisovatele Oscar.....
- 3.) Země, ve které se Oscar Wilde narodil
- 4.) Jedna z nejznámějších komedií Oscara Wilda se jmenuje *Ideální*...

- 5.) Město, ve kterém se Oscar Wilde narodil (hlavní město Irska)
- 6.) Jedna z nejznámějších pohádek Oscara Wilda se jmenuje Slávik a....
- 7.) Manželka Oscara Wilda se křestním jménem jmenovala.....
- 8.) Oscar Wilde měl syna Vyvyana a....
- 9.) Oscar Wilde napsal komedii Jak je.....míti Filipa

Příloha č. 5: Ukázky vyplněných křížovek

Příloha č. 6: Ukázky myšlenkových map

Z uvedených nabídek vyber díla, která napsal Oscar Wilde (zakroužkuj)

Dům granátových jablek, Malý princ, Ideální manžel, Opilý koráb, Jáma a kyvadlo, Šťastný princ a jiné pohádky, Chrám matky Boží v Paříži

Doplň následující věty:

- Oscar Wilde se narodil v roce 1854 v Dublinu.
- Manželka Oscara Wilda se jmenovala Louisa Louisa Lloydová.
- Jak je důležité mít Filipa je divadelní hra.
- Obraz Doriana Graye je román.

Myšlenková mapa

Diskuze:

A ⊕
vztah (kous + student)
obě strany
přátelské
divné

B ⊖
smutek
mýho
smut
pohodlání

- V záperu plikoz je jich v pohode vic.
- Ano
- Ano ale nepre videl mē
- V kom tē má kaxický jiný nábor a je nice jiné ho vic podporoval nebo hanil

Z uvedených nabídek vyber díla, která napsal Oscar Wilde (zakroužkuj)

Dům granátových jablek, Malý princ, Ideální manžel, Opilý koráb, Jáma a kyvadlo, Šťastný princ a jiné pohádky, Chrám matky Boží v Paříži

Doplň následující věty:

- Oscar Wilde se narodil v roce 1854 v Dublinu.
- Manželka Oscara Wilda se jmenovala Louisa Louisa Lloydová.
- Jak je důležité mít Filipa je divadelní hra.
- Obraz Doriana Graye je román.

Myšlenková mapa

Diskuze:

A ⊕

- klasik se okešoval
- klasik byl kypilom
- přátelská mezi láskou a studentem
- muže jako dar
- láska
- klasik se okešoval studentovi
- klasik pomohl studentovi

B ⊖

- klasik umel kviti rizi a studentovi
- klasik se okešoval rizi
- muže jako přepřá
- celá pohádka je jeden velký zápor
- gypsa
- uměrně krásná
- holka pohodala studentem

- Prostě kladu probosa je se v gni a tím lep
- Ano
- Ano
- klasyk pomohl

Příloha č. 7: Řešení pracovního listu č. 2

Pracovní list Recenze

Definice recenze podle A Seifertové

Recenze je posouzení uměleckého díla (kniha, film, deska), nebo kulturní události

(divadlo, koncert, výstava). Přístupnou formou seznamuj čtenáře s posuzovaným

Vypiš, na co vše můžeš číst recenzi

Na film, na knihu, na seriál, na divadelní hru

Co mají recenze společného? Co musí obsahovat, abychom je mohli považovat za recenzi?

Představení recenzovaného objektu, shrnutí kladů a záporů, subjektivní názor

Kde všude můžeš recenzi najít?

V novinách, v časopisech, na internetu

Je možné hodnocení vyjádřit jinak než slovně? Jak?

Počtem hvězdiček, procenty

Úkoly k textům 1 až 4

Který z uvedených textů není recenze?

Text číslo 2

Které z textů hodnotí knihu pozitivně?

Text číslo 1, text číslo 4

V textech, které knihy hodnotí pozitivně, najdi a vyznač všechny výrazy, které vyjadřují pozitivní hodnocení

Které z textů hodnotí knihu negativně?

Text číslo 3

Pokus se nahradit níže uvedená slova synonymním výrazem:

Stravitelným (text č. 1) **přijatelným**

Originálnímu (text č. 1) **nápaditým, jedinečným**

Pokolením (text č. 2) **generacím**

Dnešním (text č. 2) **současným**

Snadno (text č. 4) **lehce**

Jaké další slohové útvary, které se řadí k publicistickému stylu, znáš? (napiš alespoň dva)

Článek, referát, fejeton, zpráva, reportáž, interview

Text 1: Občanský průkaz, Petr Šabach

Kniha Občanský průkaz **se hodí** pro mladé i starší čtenáře. Starší si odlehčenou formou zavzpomínají na doby minulé, mladší zase stravitelným podáním zjistí, jak to vypadalo dříve. Je psaná poměrně s nadsázkou a tak **pobaví** i člověka, který dané situace nikdy neprožil. Je to kniha, která se dá přečíst za pár hodin a díky **originálnímu jazyku** a **vtipným popisům** se k ní dá i opakovaně vracet. S **úspěchem** se setkalo i její filmové zpracování od režiséra Ondřeje Trojana.

Text 2: Klasické české pohádky

Klasické české pohádky jsou drahocenným pokladem, který je od pradávna předáván dalším pokolením. Maminčino nebo tatínkovo čtení dětem v postýlce, vlídné vyprávění našich prarodičů, to jsou chvílky, na které se nezapomíná. Takové vzpomínky si uchováváme hluboko ve svém srdci a snažíme se podobné prožitky nabídnout i našim dětem. Mezi nejznámější takové pohádky patří právě ty od Boženy Němcové nebo Karla Jaromíra Erbena, které naleznete v této knize. Pohádky jsou bohatě ilustrované a převyprávěné dnešním jazykem.

Text 3: Deník malého poseroutky, Jeff Kinney

Jediné co se mi na knize líbilo, bylo zpracování. Ani moc vtipné mi to nepřišlo. Mě to v žádném směru nezaujalo a další díl už asi do ruky nevezmu. Doufám, že ta poseroutkovská móda postupně zmizí, než budu mít děti, které budou cílovou skupinou pro tuto sérii, protože si uvědomuji, že je těžké dítěti říct, že mu nekoupím knihu.

Text 4: Seznam pana Rosebluma, Natasha Solomons

Kniha Seznam pana Rosebluma je psaná klasickým beletristickým jazykem a **snadno** se čte. Díky kratšímu rozsahu ji můžeme **doporučit** i méně zkušeným čtenářům. Ačkoliv se odehrává v době druhé světové války, nejde o klasickou válečnou literaturu a osud pana Rosenbluma by mohl **zaujmout** jakéhokoliv čtenáře, bez ohledu na věk a pohlaví. Pokud se tedy zajímáte i o různé kultury, jejich zvyky a uvažování, mohla by vás tato kniha **zaujmout**.

Příloha č. 8: Ukázky řešení pracovního listu č. 2

Pracovní list Recenze

Definice recenze podle A Seifertové

Recenze je posouzení uměleckého díla (kniha, film, deska), nebo kulturní události (divadlo, koncert, výstava). Přístupnou formou seznamují čtenáře s posuzovaným uměleckým dílem, pojednává o jeho kladech a záporech vyslovuje hodnotící soudy, díla.

Vypiš, na co vše můžeš číst recenzi

NA FILM, KNIHU A NA SPOUSTU DALŠÍCH VĚCÍ

Co mají recenze společného? Co musí obsahovat, abychom je mohli považovat za recenze?

musí tam být i kladné i záporné hodnocení

Kde všude můžeš recenzi najít?

Skoro všude, v televizi, na internetu, no prostě kdekoliv

Je možné hodnocení vyjádřit jinak než slovně? Jak?

je gestikulací nebo to můžete napsat

Úkoly k textům 1 až 4

Který z uvedených textů není recenze?

TEXT ČÍSLO 3

Které z textů hodnotí knihu pozitivně?

TEXT ČÍSLO 1

~~V textech, které knihy hodnotí pozitivně, najdi a vyznač všechny výrazy, které vyjadřují pozitivní hodnocení~~

Které z textů hodnotí knihu negativně?

TEXT ČÍSLO 3

Pokus se nahradit níže uvedená slova synonymním výrazem:

Stravitelným (text č. 1).....

Originálnímu (text č. 1)..... JEDINEČNĚMU

Pokolením (text č. 2)..... PO GENERACÍCH

Dnešním (text č. 2)..... NYNĚJŠÍM

Snadno (text č. 4)..... JEDNODUŠĚ

Jaké další slohové útvary, které se řadí k publicistickému stylu, znáš? (napíš alespoň dva)

kritika,

Definice recenze podle A. Seifertové

Recenze je posouzení uměleckého díla (kniha, film, deska), nebo kulturní události (divadlo, koncert, výstava). Přístupnou formou seznamují čtenáře s posuzovaným uměleckým dílem, pojednává o jeho kladech a záporech vyslovuje hodnotící soudy, díla.

Vypiš, na co vše můžeš číst **recenzi**?

Můžu na hodnocení (klady, zápory)

Co mají **recenze** společného? Co musí obsahovat, abychom je mohli považovat za **recenze**?

Kde všude můžeš **recenzi** najít?

V novinách, časopisech, na internetu

Je možné hodnocení vyjádřit jinak než slovně? Jak?

Ano, pomocí deskriptiv

Úkoly k textům 1 až 4

Který z uvedených textů není recenze? *Směrka malého poserevka*

Které z textů hodnotí knihu pozitivně?

V textech, které knihy hodnotí pozitivně, najdi a vyznač všechny výrazy, které vyjadřují pozitivní hodnocení

Které z textů hodnotí knihu negativně?

Pokus se nahradit níže uvedená slova synonymním výrazem:

Stravitelným (text č. 1).....

Originálnímu (text č. 1).....

Pokolením (text č. 2)..... *generace*

Dnešním (text č. 2)..... *nynějším*

Snadno (text č. 4)..... *lehce*

Jaké další slohové útvary, které se řadí k publicistickému stylu, znáš? (napiš alespoň dva)

Příloha č. 9: Ukázky recenzí

Recenze č. 1

Příběh o slavíku, který obětoval svůj život pro jedinou růži, jenž má zamilovanému chlapci získat pozornost vysněné dívky. Krásný a smutný příběh, který ukazuje, jak moc dokáže být láska slepá a jak lidé pohrdají maličkostmi. Knihu doporučuji spíše starším čtenářům, protože si myslím, že mladší lidé (převážně děti) by nepochopili pointu tohoto fantastického díla. Na závěr bych už jen řekla, že je to opravdu skvělé zpracování obrazu, jak je někdo schopný se obětovat pro lásku a něčí štěstí.

Recenze č. 2

Slavík a růže, Oscar Wilde

Jedná se o pohádku od Irského dramatika Oscara Wildea z roku 1888. I dnes může pohádka zaujmout. Sám jsem tomu nedával moc velkou šanci, že by se mi něco na tenhle způsob mělo líbit, ale pohádka nebyla špatná. V pohádce jde o to, že se mladý student zamiluje do urozené dámy. Slavík na to všechno přihlíží a na konec se obětuje pro jedinou červenou růži, co potřeboval mladý student, aby s ním dáma tancovala. Když do rána růže vykvete, mladík jí utrhne a jde za dámou. Ta ovšem s ním tancovat nechce a říká, že jsou šperky dražší než růže a tím pohádka končí. Tahle pohádka je jiná, než naše tradiční české dopadla špatně, ale to nevadí i přes to je pohádka napsaná dobře. A pokud se ptáte, jestli stojí za to si to přečíst nebo pustit já si myslím, že rozhodně ano. Spisovatelovi se pohádka rozhodně povedla.

Recenze č. 3

Recenze

Bylo to velice depresivní. Líbí se mi myšlenka této povídky. Slavík v naději, že pomůže lásce dvou mladých lidí, umírá. Dívka slíbila chlapci tanec, pokud ji přinese červenou růži, poté ale odmítla, takže Slavík zemřel pro nic. Zajímavé, jak může na první pohled obyčejná pohádka působit tak emotivně. Bylo mi studenta i Slavíka líto. Doporučila bych spíše starším čtenářům.

Recenze č. 4

Pohádku Slavík a růže bych rozhodně nedoporučovala malým dětem. Myslím, že by ji nepochopili. Je poměrně depresivní, což mně osobně nevadí, ale dokážu si představit, že se to někomu nelíbí. Oskar Wilde tímto dílem poukazuje na to, jak je někdy život těžký a lidé zlí. Pohádku spíše nedoporučuji, radši bych si přečetla něco jiného.

Recenze č. 5

Pohádka nepochází z rukou českých spisovatelů, ale z rukou anglického spisovatele Oscara Wilda, spisovatele narozeného v Dublinu.

Pohádka je o lásce, zamilovanosti, ale zároveň o bolesti, nevděku a zklamání. Mladý student se zamiluje do krásné dívky, která mu řekne, že když jí donese rudou růži, tak si s ním zatančí. V této době, bohužel, žádné rudé růže nerostly, takže chlapec ztratil veškerou naději. Slavík, který si studenta oblíbil, se rozhodnul, že mu pomůže. Oblétal keře, které ho navedly na keř pod studentovým oknem. Keř mu pověděl, že zimou mu zamrzly žíly, a nemohou růže růst, ale nakousnul, že je jedna možnost. Slavík se ji dozvěděl, a protože měl dobré srdce, se rozhodl, že studentovo štěstí je pro něj důležitější než jeho život. Za jednu rudou růži dal svůj život. Růže si student všiml, tak ji šel donést jeho lásce. Později zjistil, že dívce nejde o dobré srdce chlapce, ale naopak, lásku vymění za peníze a šperky. Když tuto pohádku přirovnám k českým pohádkám o lásce, se šťastným koncem, tak mi to na pohádku přijde až moc depresivní. Určitě pro starší děti, mi to přijde, jako ze života. Někdy láska nevyjde podle představ, a někdo se zraní, jako slavík nebo student, a někdo si neváží toho co má, jako dívka do které se zamiloval student.

Recenze č. 6

RECENZE

SLAVÍK A RŮŽE

Oscar Wilde

Pohádka je o slavíkovi, který obětoval svůj život, aby obarvil růži do červena kvůli lásce mladíka k dívce. Ta dívka je, ale nafoukaná. Když jí mladík červenou růži přinesl, tak mu dívka odpověděla, že může mít i jiné cennější věci než je jeho růže. A tak si mladík srdce dívky nezískal. Tato pohádka podle mě není pro malé děti, ale pro starší, protože mladší čtenáři by to nemuseli pochopit. Pohádka si myslím, že na nikoho nepůsobí pozitivně.

Recenze č. 7

Slavík a růže

Krásná pohádka z pera spisovatele Oscara Wilda. Nádherný příběh o studentovi s touhou po dívce a obětavém slavíkovi, který by za pravou lásku obětoval cokoli. Dokonce i svůj vlastní život.

Oscar Wilde byl anglický spisovatel a dramatik. Nejznámějším dílem je obraz Doriana Graye z roku 1891, avšak tato pohádka je také velice rozšířena.

Tuto pohádku jsem poslouchala, už když jsem byla malá a stále je pro mě zdrojem smutku a beznaděje, ale zároveň pochopením, jací dokáží lidé být.

Myslím, že se nenajde člověk, na kterého by pohádka působila pozitivně, ale to je pouze můj názor. Na pohádku nemám přímo pozitivní, nebo negativní názor. Ostatně posuďte sami.

Recenze č. 8

„Kdo růže netrhal, neví, jak voní. Kdo lásku nepoznal, neví, jak bolí.“ Pod tímto citátem si představí každý z nás něco jiného. Mě tento citát připomene dílo Slavík a růže od autora Oscara Wilda. Příběh o lidské povrchnosti, smutku či bolesti. V díle je přesně nastavené zrcadlo společnosti, jedni jsou ochotni pro lásku zemřít, jiní si těchto činů ani neváží.

Poetické zpracování Vás vtáhne do krutého příběhu. Každý příběh nemá šťastný konec. „Když končí milostná hra, slavík umlká.“ Však posuďte sami.

Recenze č. 9

Recenze – Slavík a růže

Slavík a růže je dílem Oscara Wilda, který byl básníkem a prozaikem irského původu. Jeho pohádka Slavík a růže mě zaujala svým ztvárněním a příběhem. Snad nikdo, kdo pohádku zná, by neřekl, že je to pohádka jako každá jiná se šťastným koncem. Pro mě je to velmi smutná pohádka, ve které je ale dobře vidět jak jsou lidé pyšní a nevděční, ale zároveň jak dokážou být obětaví, což je v tomto případě ukázáno na slavíkovi, který se rozhodne umřít proto, aby pomohl získat mladému studentovi srdce krásné slečny. O tom zda se bude, či nebude líbit i vám se můžete sami přesvědčit.

Recenze č. 10

Pohádku Slavík a růže bych rozhodně nedoporučovala malým dětem. Myslím, že by ji nepochopili. Je poměrně depresivní, což mně osobně nevádí, ale dokážu si představit, že se to někomu nelíbí. Oskar Wilde tímto dílem poukazuje na to, jak je někdy život těžký a lidé zlí. Pohádku spíše nedoporučuji, radši bych si přečetla něco jiného.

Recenze č. 11

Recenze

Slavík a růže od spisovatele Oscara Wilda, musím podotknout, že spisovatele s velkým S, je příběh o nešťastném zamilovaném studentovi a slavíkovi, který věří v opravdovou a upřímnou lásku pro kterou by obětoval život. Pohádka je sice starší, ale autor vystihnul problém, se kterým se mladí lidé i dnes setkávají po celém světě denně, velice dobře. Mám tím na mysli lásku a zlomené srdce. Temná atmosféra vás jistě vtáhne velice rychle do děje, ale zato vás možná poznamená na celé odpoledne.

Recenze č. 12

Pohádka Slavík a růže mě osobně nezaujala, je až moc depresivní a na můj vkus nezáživná. Oscar Wilde je dobrý spisovatel a myslím, že touto pohádkou by mohl někoho zaujmout, ale i tak ji nedoporučuji, a už vůbec ne pro děti. Pohádku bych přirovnal k dílům od Bratří Grimmů, která se mi taky nelíbí.

Recenze č. 13

Recenze

Podle mě to bylo až moc depresivní. Na mě to byl, až moc špatný konec mám radši pohádky s dobrým koncem. Děti by se na to určitě koukat nemohli, možná by to ani nepochopili. Když to porovnáám s našimi pohádkami je to úplně něco jiného zpracování, obsah atd. Zdá se mi, jako kdyby měl spisovatel deprese a chtěl je přenést na ostatní. Ale to je můj názor váš může být jiný.

Příloha č. 10: Ukázky ilustrací

Ilustrace č. 1

Ilustrace č. 2

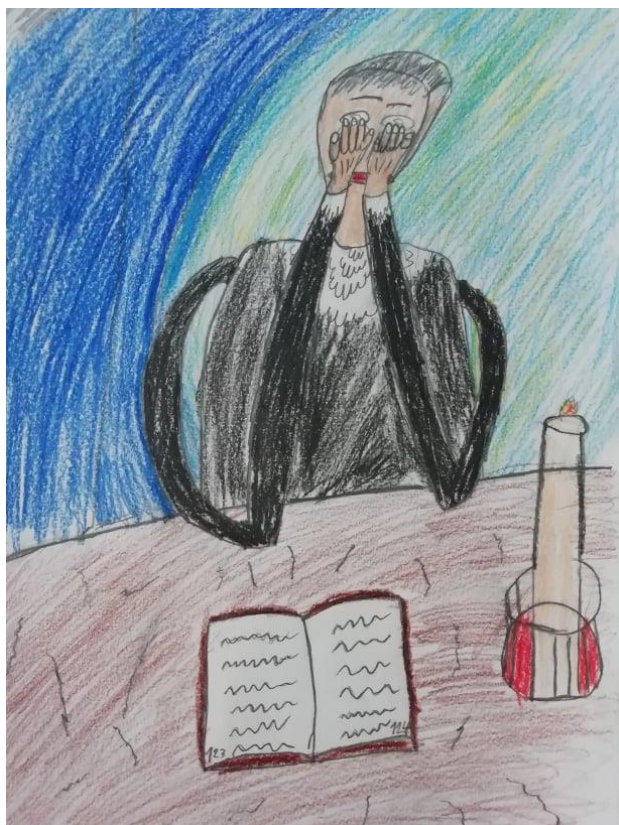
Ilustrace č. 3

Ilustrace č. 4

Ilustrace č. 5

Ilustrace č. 6

Ilustrace č. 7

Ilustrace č. 8

Ilustrace č. 9

Ilustrace č. 10

Ilustrace č. 11

Ilustrace č. 12

Ilustrace č. 13

Ilustrace č. 14

Ilustrace č. 15

Ilustrace č. 16

Ilustrace č. 17

Ilustrace č. 18

Ilustrace č. 19

Ilustrace č. 20

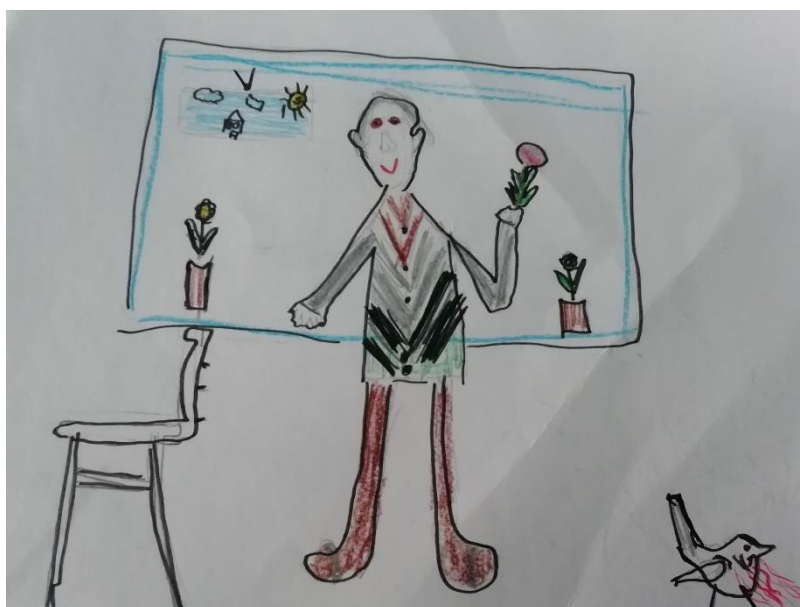
Ilustrace č. 21

Ilustrace č. 22

Ilustrace č. 23

Ilustrace č. 24

Příloha č. 11: Ukázky reprodukcí

Část druhá

Jednoho dne se vrátil obr. Byl na návštěvě u cornwallského Kyklopa, kde se nakonec zdržel sedm let. Za těch sedm let mu stačil povědět všechno, co mu chtěl říct, ježto měl dost

omezené konverzační schopnosti, a rozhodl se vrátit se zpátky na svůj hrad. Když přišel

domů, našel v zahradě hrající si děti.

„Co tu děláte?“ obořil se na ně burácivým hlasem a děti utekly.

„Moje zahrada, je moje zahrada,“ hromoval, „to snad každý chápe! A nikdo kromě mě si v ní

nesmí hrát.“ Tak postavil kolem dokola vysokou zeď a na ni připevnil ceduli:

ZÁKAZ VSTUPU - PORUŠENÍ SE TRESTÁ

Byl to velice sobecký obr.

Reprodukce:

Jednoho dne se vrátil obr ze sedmileté návštěvy u Cornwallského Kyklopa. Obr došel domů na svůj hrad a uviděl na zahradě děti, jak si hrají. „Co tu děláte?“ zeptal se jich a děti utekly. „To je moje zahrada,“ zařval. Pak postavil vysokou zeď kolem a dal tam ceduli s nápisem:

Zákaz vstupu

Byl to sobecký obr.

Část čtvrtá

Jediní dva lidé, které to těšilo, byli Sníh a Mráz. „Jaro na tuhle zahradu zapomnělo,“ radovali se, „tím pádem tu můžeme zůstat celý rok.“ Sníh pokryl trávu bílým kabátem a Mráz ozdobil stromy ledovým třpytem. Potom pozvali na návštěvu vítr Severák, který přišel zachumlaný do teplého kožichu. Celý den vyváděl na zahradě a sfoukl přitom stříšku z komína. „To je skvělé místo,“ pochvaloval si, „musíme pozvat ještě Vánici.“ Tak přišla Vánice. Každý den se opírala o střechu hradu, dokud nerozbila většinu tašek, aby se pak co nejrychleji proháněla po zahradě. Oblečená byla celá v šedém a její dech byl jako led.

Reprodukce:

Jediní dva lidé, které to těšilo, byli Sníh a Mráz. „Jaro na tuhle zahradu asi zapomnělo,“ radovali se, „tím pádem tu můžeme zůstat celý rok.“ Sníh pokryl trávu bílým kabátem a Mráz ozdobil stromy ledovým třpytem. Potom pozvali na návštěvu vítr Severák, který se přihnal, zachumlaný do kožichu. Celý den se proháněl po zahradě a sfoukl přitom stříšku z komína. „To je skvělé místo,“ pochvaloval si, „musíme pozvat ještě Vánici.“ Tak přišla Vánice. Každý den se opírala do střechy hradu, dokud nerozlámala většinu tašek, aby se pak co nejrychleji proháněla po zahradě. Oblečená byla celá v šedém a její dech byl jako led.

Část devátá

Strom rázem celý rozkvetl, přiletěli ptáčci a dali se do zpěvu. Klouček rozpřáhl ruce, objal obra kolem krku a políbil ho. Když ostatní děti viděly, že obr už není zlý, utíkaly zase zpátky a spolu s nimi přišlo i Jaro. „Teď je to vaše zahrada, dětičky,“ prohlásil obr, vzal obrovskou palici a strhl vysokou zeď. Když pak lidé kolem poledního vyráželi na trh, potkávali obra hrajícího si s dětmi v nejkrásnější zahradě, jakou kdy viděli. Hráli si celý den, a večer se děti s obrem přišly rozloučit. „Ale kde máte svého malého kamaráda?“ podivil se obr. „Toho kloučka, co jsem vysadil na strom.“

Reprodukce:

Najednou celý strom rozkvetl, byl krásný, a tak přiletěli ptáčci a začali zpívat. Chlapec objal obra kolem krku a políbil ho. Ostatní děti si všimly, že už obr není zlý a utíkaly zase zpátky za obrem. Cítily, že už přišlo jaro. „Teď je to vaše zahrada, děti,“ řekl obr, vzal velkou palici a shodil vysokou zeď. Pokaždé, když lidé v poledne chodili na trh, viděli obra hrajícího si s dětmi v nejkrásnější zahradě, jakou kdy viděli. Hrály si celý den a večer se děti přišly s obrem rozloučit. „Ale kde máte svého malého kamaráda?“ divil se obr. „Toho chlapce, kterého jsem vysadil na strom.“

Příloha č. 12: Řešení pracovního listu č. 3

Pracovní list: Sobecký obr a náboženství

Jaký byl obr na začátku a na konci pohádky?

Na začátku sobecký, na konci hodný a milující

Proč se v pohádce píše, že měl chlapec rány na hřebech na rukách i na nohách?

Protože představoval Ježíše Krista, který byl ukřižován

Co podle tebe znamenají „rány lásky“ zmíněné v pohádce?

Sebeobětování

Koho měl symbolizovat chlapec z pohádky?

Ježíše Krista

O jakém náboženství se v pohádce asi mluví?

Křesťanství

Jak bys definoval náboženství? (Co bys řekl svému kamarádovi, kdyby chtěl popsat, co je to náboženství)

Vztah člověka a jeho víry k bohu, či jiné nadpřirozené síle

V co věříš ty? Napiš alespoň tři věty, které začínají slovem „Věřím“

Věřím v Boha, lásku, naději, dobro...

Jaké si myslíš, že jsou důvody toho, proč lidé věří?

Jsou k víře vychovaní, protože vnímají, že existuje něco většího

Proč se někteří lidé rozhodnou pro víru v době, kdy mají nějaké problémy?

Dává jim to naději

Příloha č. 13: Ukázky vyplněného pracovního listu č. 3

Pracovní list náboženství č. 1

Pracovní list: Sobecký obr a náboženství

Jaký byl obr na začátku a na konci pohádky?
Na začátku byl sobecký a na konci
moudrý.

Proč se v pohádce píše, že měl chlapec rány na hřebcích na rukách i na nohách?
Protože byl ukřižován

Co podle tebe znamenají „rány lásky“ zmíněné v pohádce?
Zemřel pro nás

Koho měl symbolizovat chlapec z pohádky?
Ježíše

O jakém náboženství se v pohádce asi mluví?
křesťanství

Jak bys definoval náboženství? (Co bys řekl svému kamarádovi, kdyby chtěl popsat, co je to náboženství)
To ~~je~~ co věří lidé

V co věříš ty? Napiš alespoň tři věty, které začínají slovem „Věřím“
Věřím, že poleším.
Věřím, že dostanu samé jidáčky.
Věřím, že se neškolní jídelně najím.

Jaké si myslíš, že jsou důvody toho, proč lidé věří?
Když jim někdo umře, tak aby
nebyli sami.
Aby vyřešili problémy.

Pracovní list Náboženství č. 2

Pracovní list: Sopečný obr a náboženství

Jaký byl obr na začátku a na konci pohádky?

a na konci hodný

na začátku byl sobecký

Proč se v pohádce píše, že měl chlapec rány na hřbetech na rukách i na nohách?

protože to byl Ježíš Kristus

Co podle tebe znamenají „rány lásky“ zmíněné v pohádce?

ukázněnými lásky

Koho měl symbolizovat chlapec z pohádky?

Ježíše Krista

O jakém náboženství se v pohádce asi mluví?

křesťanství

Jak bys definoval náboženství? (Co bys řekl svému kamarádovi, kdyby chtěl popsat, co je to náboženství)

něco co v lidé věří

V co věříš ty? Napiš alespoň tři věty, které začínají slovem „Věřím“

věřím v Boha, v dobrý náboženský učení, v Ježíše Krista

věřím v sebe, v milost, v náboženský učení, v Ježíše Krista, v Boha, v dobrý náboženský učení

Jaké si myslíš, že jsou důvody toho, proč lidé věří?

protože se dostanou do nebe

protože věří v Boha, v Ježíše Krista, v Boha, v dobrý náboženský učení

Proč se někteří lidé rozhodnou pro víru v době, kdy mají nějaké problémy?

aby v těžké chvíli se obrátili na něčeho jiného

Pracovní list: Sobecký obr a náboženství

Jaký byl obr na začátku a na konci pohádky?

Na začátku byl obr sobecký, ale na konci byl štedrý a šťastný.

ec Proč se v pohádce píše, že měl chlapec rány na hřebech na rukách i na nohách?

Protože to byl Ježíš, který byl před smrtí ukřižován. Rány lásky.

phá Co podle tebe znamenají „rány lásky“ zmíněné v pohádce?

Ukřižoval se pro nás z lásky.

Koho měl symbolizovat chlapec z pohádky?

Ježíše

O jakém náboženství se v pohádce asi mluví?

Křesťanství

ka Jak bys definoval náboženství? (Co bys řekl svému kamarádovi, kdyby chtěl popsat, co je to náboženství)

Znamená to, že určití lidé začínou věřit v boha...

slc V co věříš ty? Napiš alespoň tři věty, které začínají slovem „Věřím“

~~Věřím, že v budoucnosti budu "forever alone"~~
Věřím, že budu psycholog.
Věřím v mír. Věřím v očlování světa.

Jaké si myslíš, že jsou důvody toho, proč lidé věří?

Protože mají potřebu v něco věřit a chtějí mít ochraňe na

m Proč se někteří lidé rozhodnou pro víru v době, kdy mají nějaké problémy?

Protože potřebují pomoc.

Pracovní list náboženství č. 4

Pracovní list: Sobecký obr a náboženství

Jaký byl obr na začátku a na konci pohádky? Na začátku než potkal kloučka byl sobecký ale na konci poznal lásku.

ec Proč se v pohádce píše, že měl chlapec rány na hřebech na rukách i na nohách?
Protože to byl Ježíš

hě Co podle tebe znamenají „rány lásky“ zmíněné v pohádce?
ukřivoval se pro nás z lásky

Koho měl symbolizovat chlapec z pohádky?
Dobro Ježíše

O jakém náboženství se v pohádce asi mluví?
Křesťanství

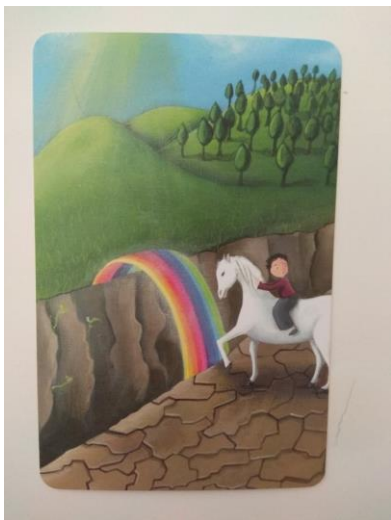
ka Jak bys definoval náboženství? (Co bys řekl svému kamarádovi, kdyby chtěl popsat, co je to náboženství) Když člověk věří že je taký něco důležitějšího než oh sům.

sk V co věříš ty? Napiš alespoň tři věty, které začínají slovem „Věřím“
Věřím že existuje problém je těžké
Věřím že láska je důležitá
Jaké si myslíš, že jsou důvody toho, proč lidé věří? Potřebují se na něco upoutat aby nebyli sami

m Proč se někteří lidé rozhodnou pro víru v době, kdy mají nějaké problémy?
Právě proto aby nebyli sami a někdo jim jindy pomáhal.

Příloha č. 14: Ukázky karet DIXIT

Karta č. 1

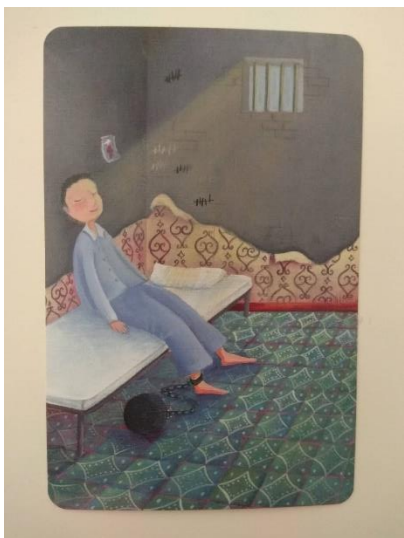
Karta č. 2

Karta č. 3

Karta č. 4

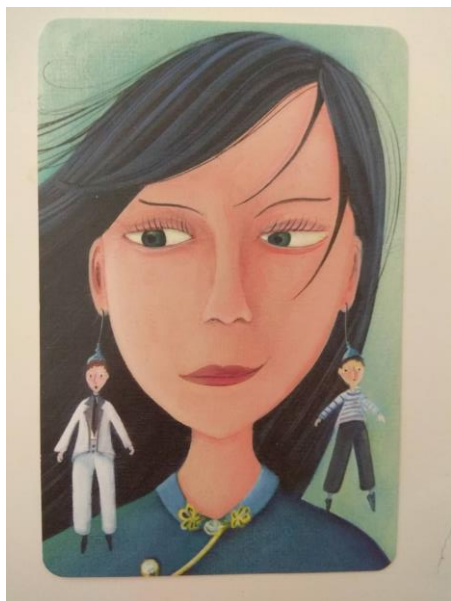
Karta č. 5

Karta č. 6

Karta č. 7

Karta č. 8

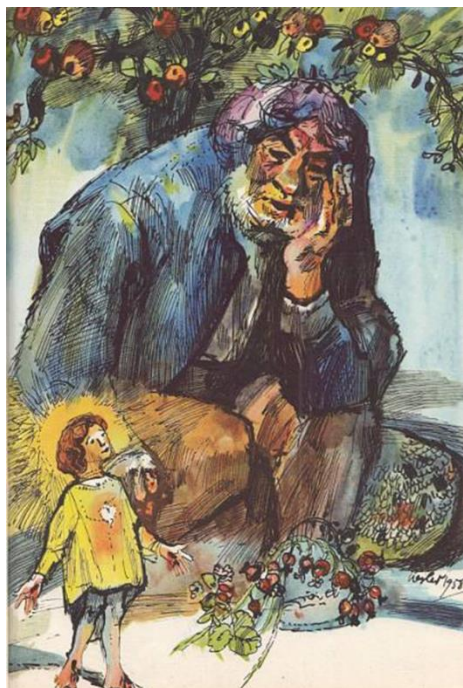

Karta č. 9 a 10

Příloha č. 15: Obrázek k předvídání

Klíčová slova: Obr, zahrada, náboženství, děti

Příloha č. 16: Zkrácená verze pohádky Sobecký obr

Obr měl krásnou zahradu, kam si chodily děti hrát. Jemu se to ale nelíbilo, a tak dal kolem zahrady postavit zeď. Na dveře do zahrady připevnil ceduli se zákazem vstupu. Do zahrady tedy nevstoupily ani děti, ani Jaro. Zahrada nerozkvetla, vypadala smutně a šedivě. Stále v ní panovala Zima a Severák. Jednou děti vstoupily do zahrady bez obrova povolení. Ta zázrakem ožila a stromy i květiny rozkvetly. I obr se šel do zahrady podívat. Děti se hned rozprchly a zůstal tam jen malý chlapec, který se chtěl vyšplhat na strom, ale nedosáhl na něj. Plakal, a tak mu obr pomohl. A v tu chvíli obrovi došlo, že byl sobecký. Zboural zeď a děti zase mohly do zahrady. Marně však vyhlížel chlapce, kterému pomohl. Ten už nikdy nepřišel. Když byl obr starý, pozoroval děti jen z okna. Tehdy zahlédl malého chlapce. Obr k němu utíkal a viděl, že chlapec je zraněný. Měl rány po hřebech na rukách i nohách. Chlapec řekl obrovi, že to jsou rány Lásky a obr teď půjde s ním do jeho zahrady, a tou je Ráj. Odpoledne přišly do zahrady děti. Obr ležel mrtvý pod stromem a byl posypaný bílými květy.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. et. Bc. Hana Knopfová
Katedra nebo ústav:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Daniel Jakubíček, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Pohádky Oscara Wilda v projektovém vyučování pro druhý stupeň základní školy v hodinách českého jazyka
Název v angličtině:	Oscar Wilde's Fairy Tales in project classes for upper primary school in Czech language lessons
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá návrhem a realizací projektové výuky s názvem Oscar Wilde a jeho pohádky na základní škole ve Znojmě, konkrétně v 7. třídě. Práce je rozdělena na dvě hlavní části, a sice část teoretickou a praktickou. Teoretická část je věnována projektové výuce, cílům českého jazyka a pohádkám Oscara Wilda. Praktická část navazuje na část teoretickou a je založena na návrhu projektu a jeho realizaci. Součástí praktické části je nejen popis aktivit a jejich reálný průběh, ale také pracovní listy, které mohou učitelé využít při výuce českého jazyka.
Klíčová slova:	Projektová výuka, Oscar Wilde, základní škola, český jazyk, pohádky Oscara Wilda

Anotace v angličtině:	The diploma thesis deal with the design and realization of an educational project called Oscar Wilde and his fairy-tales at the elementary school in Znojmo, in the seventh grade, specifically. The thesis is split into two parts, theoretical and practical. The theoretical part deals with the educational project itself, the aims of the Czech language classes and the fairy-tales of Wilde. The practical part continues the work of the theoretical and focuses on design and realization. There are not only activity descriptions and their real-time progress, but also worksheets that teachers can use during classes.
Klíčová slova v angličtině:	Educational project, Oscar Wilde, elementary school, Czech language classes, Oscar Wilde's fairy-tales
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1: Řešení pracovního listu č. 1</p> <p>Příloha č. 2: Ukázky vyplněných pracovních listů č. 1</p> <p>Příloha č. 3: Křížovka</p> <p>Příloha č. 4: Vyplněná křížovka</p> <p>Příloha č. 5: Ukázky vyplněných křížovek</p> <p>Příloha č. 6: Ukázky myšlenkových map</p> <p>Příloha č. 7: Řešení pracovního listu č. 2</p> <p>Příloha č. 8: Ukázky řešení pracovního listu č. 2</p> <p>Příloha č. 9: Ukázky recenzí</p>

	<p>Příloha č. 10: Ukázky ilustrací</p> <p>Příloha č. 11: Ukázky reprodukce</p> <p>Příloha č. 12: Řešení pracovního listu č. 3</p> <p>Příloha č. 13: Ukázky vyplněného pracovního listu č. 3</p> <p>Příloha č. 14: Ukázky karet DIXIT</p> <p>Příloha č. 15: Obrázek k předvídání</p> <p>Příloha č. 16: Zkrácená verze pohádky Sobecký obr</p>
Rozsah práce:	65 stran
Jazyk práce:	Český